Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Бурядадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 160 (14271) | 1976 оной июлиин 8, четверг | Сэн 2 мүнгэн

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИ МОРДОБО

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин толгойлогшотой Совет делегаци Берлин ошохоёо июлиин 6-да Москвahaa мордоо. Энэ делегаци Экономическа Харилсан туhалалсалгын Соведэй XXX сессидэ хабаадаха юм.

Тус делегацида КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор Н. К. Байбаков, М. А. Лесечко, СССР-эй министрнүүд И. П. Казанец, Л. А. Костандов, П. С. Непорожний, Н. С. Патоличев, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. Н. Родионов, Советскэ Союзhaa СЭВ-тэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшын нэгэдэхи орлогшо В. Н. Титов гэгшэд ороно.

Нүхэд Ю. В. Андропов, А. А. Громыко, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор В. Э. Дымшиц, Н. В. Мартынов, В. Н. Новиков, И. Т. Новиков, З. Н. Нуриев болон бусад тушаалтад делегацие үдэшэбэ.

БЕРЛИН, июлиин 6. (ТАСС). Экономическа Харилсан туhалалсалгын Соведэй XXX сессиин хүдэлмэридэ хабаадаха СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин толгойлогшотой Совет делегаци эндэ ерээ.

ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Х. Зингерман болон бусад тушаалтад аэродром дээрэ Совет делегацие угтаба.

«СОЮЗ-21» НИИДХҮҮЛЭГДЭЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Дэлхэй шадархи замбуулинай дайдые шэнжэлхэ программатай зохилдуулан, онгосын командир Советскэ Союзай Герой, СССР-эй летчик-космонавт, полковник Волынов Борис Валентинович, борт-инженер, подполковник-инженер Жолобов Виталий Михайлович гэгшэдhээ бүридэлэн экипажтай «Союз-21» гэжэ замбуулинай онгосо 1976 оной июлиин 6-да Москвагай сагаар 15 час 09 минутын үеэр Советскэ Союзhaa дэгдээгдэ.

1976 оной июниин 22-то дэлхэй шадархи замбуулинай замда гаргагдаhан «Салют-5» гэжэ замбуулинай научна станцитай хамта туршалгануудые хэхэ гэжэ «Союз-21» онгосын ниидэлгын программаар хараалагдана.

Экипажай элидхэлнүүдэй, телеметрическэ мэдээсэлэй мэдээнүүдэй ёhoop, онгосо дээрэхи оньhон түхеэрэлгэнүүд haaдгүй hайнаар хүдэлнэ. Космонавтнар нүхэд Волынов, Жолобов ниидэлгынгээ программа бэелүүлжэ эхалаа.

„СОЮЗ-21" НИИДЭЖЭ ҮРГЭЛЖЭЛЬӨӨР

Ниидэлгэ хүгэлхэ зүб. (ТАСС). «Союз-21» гэжэ замбуулинай онгосо июлиин 6-да Москвагай сагаар 21 часай үеэр дэлхэйе дүрбэ дахин тойроо.

Онгосын командир Б. В. Волынов радио-холбооной ээлжээтэ сеансын үедэ иигэжэ мэдээсэбэ: Космонавтнуудай бэе hайн ябана, ниидэлгын программа хараалагдаhанай ёhoop дүүргэгдэжэ байна. Онгосо дээрэхи оньhон түхеэрэлгэнүүд haaдгүй хүдэлнэ.

«Союз-21» онгосын замбуулинай замай параметрнүүдые хэмжэн тодорхойлhон мэдээнүүдэй ёhoop:

— дэлхэйhээ холодолгын саада захань (апогей)—253 километр;
— дэлхэйhээ холодолгын наада захань (перигей)—193 километр;
— дэлхэйе тойрон ниидэлгын саг—88,7 минута;
— замайнь hөөлжэлгэ—51,6 градус болоно.

Июлиин 6-най 24 часhaa июлиин 7-ной 8 час хүрэтэр «Союз-21» гэжэ замбуулинай онгосо Советскэ Союзай газар дээрэhээ радиогоор баригдахагүй зонодо ниидэжэ үргэлжэлхэ. Энэ үеэр космонавтнууд Борис Волынов, Виталий Жолобов амарха юм.

Полковник ВОЛЫНОВ Борис Валентинович

Советскэ Союзай Герой, СССР-эй летчик-космонавт Борис Валентинович Волынов 1934 ондо Эрхүүдэ түрэhэн юм. Волгоградска сэрэгэй авиационно училищи дүүргээд, Совет Армиин авиационно частьнуудта алба хээ.

Б. В. Волынов космонавтнуудай отрядта 1960 ондо орohон байгаа. Хэдэ дахин замбуулинай онгосонуудай командирнуудай дублер байhан.

1968 ондо хүдэлмэриhөө hамшангүй ябажа, Космонавтнуудые бэлдэдэг центртэ Н. Е. Жуковскиин нэрэмжэтэ Агаарай-сэрэгэй инженерна академи амжалтатайгаар дүүргэhэн байна.

Борис Валентинович 1969 оной январьда «Союз-5» онгосын командир боложо, замбуулинай ниидэлгэдэ түрүүшынхеэ гараа бэлэй.

Б. В. Волынов — 1958 онhoo Советскэ Союзай Коммунис партиин гэшүүн.

Космонавтын hамган Тамара Федоровна — инженер. Волыновтанай хүбүүн 18 наhатан Андрей — Транспортын инженернүүдые бэлдэдэг московско институдай студент. 11-тэй Татьяна басаганиинь—hургуулиин hурагша.

Подполковник ЖОЛОБОВ Виталий Михайлович

Виталий Михайлович Жолобов 1937 ондо Херсонско областиин Збурьевка тосхондо түрөө.

1959 ондо Азербайджанай нефть ба химиин институт дүүргээд, Совет Армиин офицер болоhон юм. Сэрэгэй элдэб частьнуудта инженер-туршагшаар хүдэлмэрилөө.

Виталий Михайлович 1963 оной январьда Космонавтнуудай отрядта орohон. Замбуулинда ниидэхэ бэлэдхэлэй курса дүүргээд, «Салют-3» гэжэ замбуулинай научна станциин бортинженерэй дублер байгаа.

В. М. Жолобов—1966 онhoo Советскэ Союзай Коммунис партиин гэшүүн. Космонавтнуудые бэлдэдэг центртэ хүдэлмэриhөө hамшангүй hуража, 1974 ондо В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Сэрэгэй политическэ академи амжалтатайгаар дүүргэhэн.

Космонавтын hамган Лилия Ивановна—инженер. Жолобовтоной басаган 14 наhатай Елена — hургуулиин hурагша.

ХҮН ТУХАЙ АСУУДАЛДА—ГОЛ АНХАРАЛ

РСФСР-эй Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссинуудта

РСФСР-эй Верховно Соведэй Промышленностиин, Хуули hанамжалан дурадхаха, Байгаали хамгаалха, Хүдөө ажахын, Барилгын ба барилгын материалнуудай промышленностиин, Транспортын ба хэлхээ холбооной комиссинуудай хамтын заседани дээрэ июлиин 6-да Газар доторхи баялиг тухай РСФСР-эй хуулиин проект зүбшэн хэлсэгдээ. Комиссида орohон хуулиин проект тушаа дурадхалнууд, ажаглалтанууд ба hанамжануудые зүбшэн хэлсэлгын дүн согсолhон бэлэдхэлэй комиссиин хүдэлмэри тухай мэдээсэлые депутадууд сонособо.

Байгаали хамгаалха ба Хүдөө ажахын комиссинуудай хамтын заседани гэрэл үдэр болобо. Байгаали хамгаалха тухай хуули сахиха, байгаалиин нөөсэ баялигуудые ашагтайгаар хамгаалха хэрэгые хинан байсаалгын талаар Оренбургска областиин нютагуудтахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй ябуулжа байгаа хүдэлмэри тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Барилгын ба барилгын материалнуудай промышленностиин комисси, Гэр байрын-коммунальна ажахын ба болбосон болгохо хүдэлмэри эрхилдэг комисси РСФСР-эй хара хүрьhэгүй зонодохи хүдөө hуурин тосхонуудай барилгын ба болбосон болголгын ябаса тухай асуудалые хамтынгаа заседани дээрэ хаража үзэбэ. Эндэхи нютагуудай Соведүүд хүдөөгэй барилгын асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулдаг болоо гэжэ элидхэлнүүд ба хэлэгдэн үгэнүүд дотор тэмдэглэгдээ.

Хуули hанамжалан дурадхаха комисси предприятинууд ба организацинуудта ажал тухай хуули сахиха ябадал хангалгын талаар Челябинска областиин нютагуудтахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй ябуулжа байгаа хүдэлмэри тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхын, арьбалалта алмалтын гурим сахилгын талаар РСФСР-эй Эдеэ хоолой промышленностиин министерствын ябуулдаг хүдэлмэри Түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Худалдаа наймаачай, нииитын эдеэ хоолой ба хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха комиссиин заседани хүн зоной хэрэглэмжэ хангалгын түрүү аргануудые дэлгэрүүлхэ ба саашадань hайжаруулха асуудалда зорюулагдаба.

Россиин Федерациин 1976 оной арадай ажахын түсэв ба бюджет тушаа тобшололнууд дотор найруулагдаhан, саг үргэлжын комиссинуудай hанамжа дурадхалнуудай дүүргэлтэ тухай РСФСР-эй Нютагай промышленностиин, Мелиорациин ба уhанай ажахын, Ой модоной ажахын министерствэнүүдэй мэдээсэлнүүд комиссинуудай заседанинууд дээрэ харагдажа үзэгдөө.

Республикын колхоз ба совхозуудай комбайнернуудта, тракторист-машинистнүүдтэ, бүхы механизаторнуудта хандаhан

НЭЭМЭЛ БЭШЭГ

Хүндэтэ нүхэдүүд!

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневтэ ороной мэдээжэ механизаторнуудта бэшэhэн бэшэгые, мүн тэрэнэй механизаторнуудта харюусаhан бэшэгые бидэ бүгэдэ гүн сэдьхэлhээ анхаралтайгаар уншаабди. Эхэ ороноймнай механизаторнуудай ехэ армиин түрүүшүүлэй абаhан дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга, үндэр ехэ ургаса ургуулжа, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряахаар шиидэжэ, социалис мүрысөөнэй туг дээрэ үргэхөөр гаргаhан уряа үүсхэлынь, хүдөө ажахын техникэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахаар зоригжоhониинь ёhотой таряашанай зүрхэ сэдьхэлые хүдэлгэнгүй байхаар бэшэ гээшэ. Мүнөө таряалан, сабшалан, мүн хартаабха, кукурузын плантаци дээрэхи ажалай шанар hайжаруулха хэрэгтэ бидэ булта харюусаха байнабди. Ороохо таряа, хартаабха, овощ ба адууhа малай тэжээл бэлэдхэлгые дээшэлүүлхэ зорилго имагтал манай ажалаар амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ ёhотой.

Буряадай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абаhаниинь мэдээжэ. Тиигэжэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 670 мянган тоннохоо бага бэшэ таряа, 82 мянган тонно хартаабха, 32 мянган тонно овощ, 750 мянган тонно силос, 15 мянган тонно корнеплод, 430 мянган тонно үбhэ, таримал ногоо абахын түлөө тэмсэхээр шиидэhэн байна. Мүн мал ажалайшье хүдэлмэрилэгшэд ехэ зорилгонуудые хараалаа юм.

Абаhан уялгаяа бэелүүлхын тула горитой ажал хэгдээд байна. Колхоз, совхозуудта байгша оной хабарай тарилгын хүдэлмэри эмхитэйгээр, агротехническэ эгээл hайн хаhа сагта үнгэргэгдэжэ, баян ургасын эхи үндэhэн табигдаа гээшэ. Поли бүхэндэ Шэнарай тэмдэг олгохоор дэлгэрhэн социалис мүрысөөн энээндэ горитой нүлөө үзүүлээ юм.

Мүнөө гол зорилго юуб гэхэдэ, ургаса хуряалга, тэжээл бэлэдхэлгэдээ хаа хаанагүй hайнаар, али бүхы талаhаань бэлдэжэ, эдэ хүдэлмэрээ hайн хаhа сагта, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ бологдоно. Эгээл иимэhээ бидэ, республикын колхоз, совхозуудай механизаторнууд хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ хүн бүхэмнай олон жэл таhалгаряагүй хубитаяа оруулhан хадаа тэжээл бэлэдхэхэ, ургаса хуряаха хүдэлмэрээ hайнаар эмхидхэжэ, дүршэл шадабаряа хэлсэхэ зорилготойгоор булта сугларбабди.

Хуряалгын хүдэлмэрине амжалтатайгаар үнгэргэхэ гээшэ техникээ hайнаар бэлдэжэ, энэ ажалда хабаадуулагдаhан хүн бүхэнэй ажалые зүбөөр эмхидхэлгэhээ дулдыдаха гэжэ тоолонобди. Гол шухалань гэхэдэ, механизатор бүхэн эрхим hайнаар машина, агрегадуудаа бэлдэжэ, тон наринаар шалгаад, техникынгээ haaдгүй хүдэлхэ байhанда этигэнхэй байха зэргэтэй. Имагтал техникээ эрхим hайнаар бэлдэhэн Борьёогой совхозой механизатор Н. Гармажапов нёдондо хамагhaa ехэ—13000 центнер таряа сохиhон байна. Хяагтын аймагай «Родина» колхозой С. И. Капустинай хүтэлбэрилдэг тракторна бригадын коллектив гектарай 25 центнер таряа ургуулжа, хаhа сагтань, гээлтэ хоролтогүйгөөр абаhан юм. Машина, оньhон түхеэрэлгэнүүдэй hайнаар хүдэлгэгдэхэдэ ургаса хуряалгын олохон звено, бригада, отрядуудта үбhэ ногоо сабшажа hүрилхэ, эрхим шанартай тэжээл бэлэдхэхэ ажалаа эмхитэйгээр, hайн саг болзорто үнгэргэхэ дүүрэн арга олгогдоно.

Бидэнэй хажууда олон залуу механизаторнууд ажалладаг байна. Тэдэнэрнай аха нүхэдэй зүгhөө hайн hургаал заабари, саг үргэлжын туhаламжа хүлеэнхэй байдаг юм. Тиимэhээ өөhэдынгөө ерээдүйн халаанай техникэ түргэн шудалжа, ажалай түрүү онол аргада hурахадань туhалха гээшэ манай нангин уялга мүн. Үнинэй. дүй дүршэлтэй механизаторнууд, залуушуулые hурган хүмүүжүүлхэ хүдэлмэрээ үргэнөөр эмхидхэебди. Өөр тухайгаа хэлэхэ болоо haa, хүн бүхэмнай хоёр гурбан залуу тракторист, комбайнернуудые hургахаар шефтээ абажа, залуушуулай даалгагдаhан зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр лаб дүүргэхээр туhалхабди гэhэн уялга абанабди.

Тэжээл, ороохо таряа ехээр абажа, үбhэ, таряа хуряалгын хүдэлмэрие эмхитэйгээр үнгэргэхэ, мүн техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха зорилгонуудай бэелүүлгые бүхыдэнь харюусалгатай байhанда мэдэржэ, энэ бэшэгэй авторнууд—бидэ үшөө дахин өөрынгөө арга боломжо хаража, сэгнэжэ үзөөд, дээшэлүүлэгдэhэн уялга абахаар шиидэбэбди.

С. И. Капустинай даадаг тракторна бригада 1400 гектар таряалангhaa гектарай 25 центнерhээ бага бэшэ ороохо, 220 гектар кукурузын плантациин га бүхэнhөө 250 центнер ногоон эшэ набша, мүн 25 гектар куузикугай тарилгаhaa гектарай 450 центнер корнеплод абаха байна.

В. Г. Клименинэй хүтэлбэрилдэг бригада 990 гектар талмай дээрэ гектар бүриhөө 25 центнер таряа абаха.

С. С. Яндановай бригадын коллектив 671 гектарай гектар бүриhөө 15 центнер ороохо, 300 гектарта горох обёостой холижо таригдаhан поли дээрэhээ гектарай 80 центнер силос болгогдохо ногоо, 90 гектарай га бүхэнhөө 70 центнер зелёнко хуряахаар уялга абаа.

А. А. Шергинэй звеногой механизаторнууд 440 гектарай га бүриhөө 22 центнер таряа, 150 гектарай тус бүхэнhөө 250 центнер кукурузын ногоон эшэ набша суглуулжа, ургаса хуряалгаяа hайн шанартайгаар, богони болзорто үнгэргэхэ байна.

И. П. Поддельскиин даадаг кукурузашадай звено 212 гектарай га бүхэнhөө 250 центнер ногоон эшэ набша хуряажа, звенодоо трактор бүхэнэйнгөө бүтээсые 1000—1200 эталонно гектарта хүргэхэ юм.

П. В. Трифонов 83 гектарай тус бүриhөө 125 центнер хартаабха малтажа, тракторайнгаа бүтээсые 1300 эталонно гектарта хүргэхөөр уялга абаа.

З. Г. Шитин ДТ-75 түхэлэй трактораар 300 гектарта намарай паар хахалжа, 10 үдэрэй туршада 100 гектарай кукуруза хуряаха ба тракторайнгаа бүтээсые 1200 эталонно гектарта хүргэхэ юм.

Н. Ц. Гармажапов комбайнаа haaдгүй хүдэлгэжэ, 13 мянган центнерhээ бага бэшэ таряа сохихо,

Г. Н. Ачитуева ДТ-75 тракторай бүтээсэ 1200 эталонно гектарта хүргэжэ, халаанайнгаа нормо 110—120 процент дүүргэхэ ба тоhо түлишэеэ алмаха байна.

О. Б. Аюшеев өөрынгөө звенодо ДТ 74 тракторай бүтээсые 1500—1600 эталонно гектарта хүргэжэ, гурбан комбайнаар 15 мянган центнер таряа hайн шанартайгаар сохижо суглуулха юм.

Г. И. Миронов залуу комбайнертай хамта хоёр комбайнаар 600 гектарай ороохо хуряажа, 380 гектарай таряа сабшаха, 12 мянган центнер ороохо сохихо, мүн тоhо түлишэеэ алмахаар уялга абаа

Тэжээл бэлэдхэлгэ, таряа, хартаабха, овощ хуряалга бүгэдэ арадай хэрэг. Бидэ республикын бүхы механизаторнуудта, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ хандажа, иимэ хүдэлмэрээ эмхитэйгээр үнгэргэжэ, ургаса хуряалгаяа саг болзортонь, гээлтэ хоролтодо заахашье оруулхагүйн тула социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхые уряалнабди.

Республикымнай бүхы механизаторнуудай парти ба арадайнгаа үндэр найдабарие харюулхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй, ургаса хуряалгаяа, тэжээл бэлэдхэлгээ хэзээ хэзээнэйхиhээ эмхитэйгээр үнгэргэхэ байhандань бидэ этигэнэбди.

Н. Ц. ГАРМАЖАПОВ, Зэдын аймагай Борьёогой совхозой комбайнер, таряа сохилгоор 1975 оной республикын чемпион.

Г. И. МИРОНОВ, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхозой механизатор, КПСС-эй XXV съездын делегат, Октябриин Революциин, Ажалай Улаан Тугай орденуудай кавалер.

О. Б. АЮШЕЕВ, Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой механизатор, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Ленинэй орденой кавалер.

С. И. КАПУСТИН, Хяагтын аймагай «Родина» колхозой тракторна бригадын бригадир, Ажалай Улаан Тугай орденой кавалер, бригадань «Газар таряалангай үндэр культура түйлаhан бригадын» нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

И. П. ПОДДЕЛЬСКИЙ, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой кукурузашадай оньhожоруулагдамал звеное даагша, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, Хүндэлэлэй Тэмдэг орденой кавалер.

Г. Н. АЧИТУЕВА, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой трактористка, республикын габьяата механизатор, Хүндэлэлэй Тэмдэг орденой кавалер, юhэдэхи табан жэлэй ударник.

В. Г. КЛИМЕНИН, Кабанскын аймагай Байгалай совхозой тракторна бригадын бригадир, республикын габьяата механизатор, Хүндэлэлэй Тэмдэг орденой кавалер.

С. С. ЯНДАНОВ, Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадын бригадир, республикын габьяата механизатор, юhэдэхи табан жэлэй ударник.

П. В. ТРИФОНОВ, Улаан-Үдын аймагай «Искра» колхозой механизатор, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Октябриин Революциин орденой кавалер.

А. А. ШЕРГИН, Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхозой ажахын тоосооной оньhожоруулагдамал звеное даагша, Ажалай алдар солын III шатын орденой кавалер.

З. Г. ШИТИН, Загарайн аймагай «Гигант» колхозой тракторист, республикын габьяата механизатор, Хүндэлэлэй Тэмдэг орденой кавалер.

КПСС-эй ОБКОМДО БОЛОhОН УУЛЗАЛГА

«Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдэй редакцида уригдаhан республикын түрүү механизаторнууд КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, партиин областной комитедэй нэгэдэхи секретарь нүхэр А. У. Модогоевтой уулзаба. Уулзалгын үедэ газар таряалан эрхилэлгые саашадаа hайжаруулха, хүдөө ажахын техникэ бүтээсэтэйгээр ашаглаха, тэжээл бэлэдхэхэ, ургаса хуряаха хүдэлмэрээ эмхитэйгээр үнгэргэхэ шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Илангаяа хартаабхын тарилга саашадаа үргэдхэжэ, гансашье эдеэ хоолой талаар бэшэ, мүн энээнине малай тэжээлдэ ехээр оруулдаг болохо байhаниинь тэмдэглэгдээ. Гадна отара бүхэнэй дэргэдэ ногоон тарилга хэхэ тухай онсо анхарал хандуулагдаа. Түрүү ажахынуудта, жэшээлбэл, Зэдын аймагай Борьёогой совхозой, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой дүй дүршэлhөө абажа харахада хонидой түл түрэсэ булюу hайн байхаhaa гадна, эхэ хонидой түргэн хүшэлдэг байhыень элиншэлнэ.

Эндэ тарилгын хүдэлмэриин шанар hайжаруулгада онсо анхарал хандуулагдаа. Ургаса хуряалгын үедэ таряа баал болгон сабшаhан хүн тэрэнээ өөрөө суглуулжа сохихо эрилтэ табигдаа. Энээнэй тула комбайн бүхэн жаткаар хангагданхай байха зэргэтэй. Гадна таряанан тоогуудые, полевой стануудые бэлдэхэ, хүдэлмэрээ эршэмтэйгээр ябуулжа, ерэхэ жэлэй ургасын эхи үндэhэ мүнөөнhөө табижа захалха эрилтэ табигдаа.

Хөөрэлдөөнэй түгэсхэлдэ нүхэр А. У. Модогоев уулзалгада хабаадагшадта абаhан социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхыень хүсөөд, энэ hайн hайхан үүсхэлыень республикын колхоз, совхозуудай механизаторнуудай үргэнөөр hайшаан дэмжэхэ байhанданы этигэн найдажа байhанаа мэдүүлээ.

Энэ уулзалгада республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Б. И. Николаев, КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таhагые даагша Б. Н. Николаев, Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министрэй нэгэдэхи орлогшо Г. П. Тюменцев гэгшэд хабаадалсаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикын түрүү механизаторнууд (зүүн гарhaa) Захаб Григорьевич Шитин, Анатолий Алексеевич Шергин, Валентин Герасимович Клименин, Гармажап Нимаевна Ачитуева, Норбо Цырендоржиевич Гармажапов, Сергей Иванович Капустин, Иннокентий Павлович Поддельский, Содном Сундуевич Янданов, Пётр Васильевич Трифонов, Очир Бадмаевич Аюшеев, Георгий Иванович Миронов.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ХҮДЭЛМЭРИИНГӨӨ АРГА ШАДАБАРИИЕ УЛАМ НАРИЖУУЛАН...

Партийна ажабайдал

Арбадахи табан жэлдэ бэелүүлхэ хараа шэглэл тодорхойлһон КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар хүсэндэнь хүргэхэ зорилготой ... сэл Кабанскын аймагай коллектив бүхэндэ эдэбхитэйгээр ябуулагдажа ... Колхоз болон совхозууд ... али бүхы предприяти... барилгын эмхинүүдтэ тодорхой хэмжээ ябуулганууд зохеогдожо, олоной дуугаар баталагданхай. Тэдэнэй үндэһөөр КПСС-эй райком хадаа табан жэлэй туршада ябуулха эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэреэ сэгсолон тодорхойлһон, дэлгэрэнгы хэмжээ ябуулганүүдые хараалһан байна.

Тэдэ хэмжээ ябуулганууд КПСС-эй райкомой пленум дээрэ үргэнөөр зүбшэгдөө Энэ асуудалаар партиин райкомой нэгэдэхи секретарь **А. С. Берещиновэй** хэлэн элидхэл соо партийна эхин организацинуудай, КПСС-эй райкомой бэелүүлхэ үг зорилго зүбөөр тодорхойлогдоо, шиидхэбэреэ үшөө хүсэд олоодүй асуудалнуудта хэрэглэгдээгүй арга болом жонуудта горитой анхарал табигдаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Арбадахи табан жэлэй туршада аймагтахи арадай ажахын бүхы һалбаринууд, соёл культура улам хүгжэхэ, ажалшадай һуудал байдал бүри һайжарха зэргэтэй. Үнгэрһэн юһэдэхи табан жэлэй эсэсэй байдалтай жэшэхэдэ, энэ табан жэлдэ промышленна продукци хэрэглэгшэдтэ дамжуулан худалдалга 32 процентээр ургаха байна. Энэ зорилго дүүргэхын тула предприятинуудые шэнэдхэн заһабарилха, үргэдхэхэ, шэнэ түхеэрэлгэ, техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ, бүтээһэн продукциингаа шанар эрид һайжаруулха, үйлэдбэриин фондонуудые һайнаар ашаглаха эрилтэ табигдана.

Энэ үедэ шифер гаргалга 27 миллион плиткээр (условно) ехэ болохо, Байгалай модоной бааза товарна продукци үйлэдбэрилгээ нэгэ миллион түхэригөөр дээшэлүүлхэ, целлюлозо ба картон гаргалга хоёр дахин ургаха байна. Тиихэдэ Кабанскын загаһанай заводой Онмороон мебелиин фабрикын, Кабанскын овощ болбосоруулгын заводой, мүн бусад хэдэн предприятинуудай үйлэдбэри шэнэлэгдэхэ. ... үргэдхэгдэхэ юм. Арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргалгые 22,6 процент ехэ болгохоор хараалагдана Тиихэдэ Каменск посёлогто предприятинуудай, совхозуудай, барилгашадай хамжаанай гуримаар хиршэлгын завод барихань.

Арбадахи табан жэлэй хугасаада аймаг дотор барилгын ехэ хүдэлмэри хэгдэхээр тодорхойлогдонхой. Тиихэтэй хамта барилгашадай ажалай эмхидхэл һайжаруулха, материалнуудые гамтайгаар хэрэглэхэ, бар хүсөөр бүтээгдэдэг хүдэлмэриин хэмжээе 30—35 процентээр хороохо, барилга дээрэ хүдэлдэг бригадануудай 70 процентые бригадна подрядай гуримда оруулха гэһэн шухала зүйлнүүд хэмжээ ябуулганууд соо заагданхай.

Томо предприятинуудай дэргэдэ хамһабариин ажахынуудые бии болгохо асуудалда анхарал онсо хандуулагдана. Жэшээнь, Каменск посёлогто 1.000 гахайн, 200 үнеэнэй багтаамжатай байранууд, 5.000 дүрбэлжэн метр хэмжээтэй теплицэ Селенгинск посёлогто баригдаха зэргэтэй.

Аймагаи хүдөө ажахы нилээд урагшатаи ургажа байна. Үнгэрһэн юһэдэхи табан жэлдэ наймадахи табан жэлэйхитэй сасуулхада, хүдөө ажахын продукци абалга 4 миллион 850 мянган түхэригөөр гэхэ гү, али 39 процентээр дээшэлээ һэн. Ороохото ба ороohото-бобобо ургамалнуудаи ургаса жэл бүхэндэ 8 процентээр, мяха абалга 3.050 центнерээр, һү — 2.000 центнерээр ехэ болоно байгаа. Совхозуудай экономическа үрэ дүнгынь нилээд һайжараа. Хүдөө ажахын продуктнуудые худалдажа оршолһон сэбэр олзонь 7 миллион 322 мянган түхэригтэ хүрөө гэхэ гү, али наймадахи табан жэлэйхидэ орходоо дүрбэ дахин ургаа бшуу 1975 онииe аймагай совхоз бүхэн олзо оршо ехэтэйгээр дүүргэһэн байха юм.

Гэхэтэй хамта хүдөө ажахын продуктнуудые абалга табан жэл соо оройдоол 13 процент (жэл бүхэндэ 2—2,5 процент) ехэ болоо, ороохо хуряаха түсэб 25 мянган тонноор дутаа, хартаабха овощ абалга доошоо ороһон малай тэжээл бэлэдхэлгэдэ ямаршье хубилалта болоогүн. Энээнһээ уламжалан һү, мяха абалгада ехэ гаргаша хэгдээ гэжэ элидхэлшэ онсолон тэмдэглээ. Ушар иимэһээ хүдөө ажахын үйлэдбэри дээрэ гүисэд шиидхэгдээгүй асуудалнууд. хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд үшөө ехэ байһаар. Энэ дутагдалые усадхахын тула аймагай партийна организаци зайлашагүй хэмжээнүүдые абаха уялгатаи болоно. Тэдээн тушаа элидхэлшын горитой тогтоһониинь тон зүб гэжэ тобшолмоор.

1980 ондо ороohото ба ороohото - бобово ургамалнуудаи гектар бүхэнэй ургасые 18, хартаабхын — 125, овощой — 160, силосэй — 120, таримал ногооной — 20, сабшалангай үбһэнэй — 14 центнертэ хүргэхөөр түсэблэгдэнхэй. Энэ зорилго дүүргэхын тула аймаг дотор 1976—1980 онуудта 5.800 гектар шэнэ газар элдүүрилэгдэхэ, газар хагаалгын, упалалгын, сабшалан һайжаруулгын ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ байна.

Аймагай хүдөөгэй ажалшадан урда ехэ зорилго табигдана. Табан жэлэй эсэстэ үнеэн бүриһөө жэл соо 2.520 килограмм һү абадаг, 100 үнеэн бүриһөө 95 тугал, ехэ гахай бүриһөө (нэгэ түрэлгэһөө) 7,5 поршоонхо нугаһан бүриһөө 220 үндэгэ абадаг болохо дзабаряа дүүргэхын тула малай харууһа болон үүлтэр һайжаруулха, мал үсхэбэрилгые гүисэд промышленна гуримаар эрхилхэ, ехэнхи хүдэлмэриие оньһон аргаар хэхэ хэмжээнүүд тодорхойлогдоо. Энэ хадаа мал ажалые тусхай шэглэлтэйгээр эрхилхэ, үйлэдбэриинь томодхохо, оньпожоруулха талаар аймаг соо һүүлэй хэдэн жэлэй туршада холын хараатайгаар ябуулжа байһан хүдэлмэриин үргэлжэлэл болоно.

Малаи али бүхы тэжээл шанаржуулан бүйлүүлхэ, илангаяа хартаабха, кукузику ехээр таржа һайнаар ургуулжа, гахай болон үнеэдые эдеэлүүлдэг болохо дүршэл шудалха зорилго табигдаа Ушар иимэһээ хартаабха тарилтые хоёр дахин үргэдхэхэ, малтагдаһан ургаса хадагалха томо барилга ... бүхэндэ бүтээгдэхэ болоно.

Ажалшадай социально-культурна ажабайдал улам һайжаруулха зорилгын хараалагдаһан тушаа элидхэлшэ мүн лэ анхаралаа хандуулаа. Эд бараа худалдаха, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха, магазин, столово, саад, ясли, клуб, һургуули бодхоохо гэхэ мэтын шухала хэрэгүүд хэмжээ ябуулганууд соо горитой һуури эзэлнэ.

Гэхэ зуура арбадахи табан жэлэй туршада бэелүүлэгдэхээр түсэблэгдэһэн ехэ ехэ хэмжээ ябуулганууд хадаа партийна организацинуудай, КПСС-эй райкомой, Совет болон ажахын органуудай ябуулдаг эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриин дэлисэһээ, хүтэлбэрилхы ба элсүүлхы шадабариһаа, ажалша зоной эдэбхи эрмэлзэлһээ дулдыдаха байһаниинь элитэ. Тиимэһээ парткомуудай, партийна эхин организацинуудай дайшалхы шадабарие дээшэлүүлхэ, эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриин аша үрые улам арьбадхаха асуудалнууд элидхэл соо үргэнөөр харуулагдаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Пленумэй үзэмжэдэ табигдаһан асуудал зүбшэн хэлсэлгэ эдэбхитэйгээр үнгэрөө. КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые, арбадахи табан жэлэй түсэб дүүргэхэ ехэ тэмсэлдэ коллективүүдэй гэшүүдэй эдэбхитэй оролсоһые, хоорондоо мүрысэн ажаллажа, түрүү шынгээ һайн амжалта туилажа байһан тухай элидхэхэ зуураа, тэдэнэй хүдэлмэридэ ушардаг дутагдалнууд тухай, шиидхэбэреэ хүсэд олоодүй асуудалнууд тухай үгэ хэлэгшэдэй тогтоһониинь тон зүб.

Тимлюйн асбестоцементнэ хэрэгсэлнүүдэй заводой директор **В. И. Струнечич** үгэ хэлэхэдээ табан жэлэй түсэб дүүргэлгэ хадаа хүдэлмэришэдэй ажал хэрэгһээ, оролдолгоһоо ... тэй. Тиимэ байһан дээрэһээ ажалшадай һуудал байдал улам һайжаруулха, таатай зохид байраар хангаха, үхибүүдэй саад, ясли хэрэгтэй соонь бодхоохо, больница үргэдхэхэ гэшэ ехэ удхатай хэрэг болоод байна. Зүгөөр эдэ асуудалнуудай үшөөл һанаһанда хүрэмөөр шиидхэгдэдэггүй байһан тушаа ажаглалта хэбэ.

КПСС-эй XXV съездын хараалһан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэлэй үргэнөөр эхилээд байһан тухаи, холын хараатай хэмжээнүүдэй абтажа байһан тухай Оймороой совхозой парткомой секретарь **Н. Д. Загинаев** пленумдэ хабаадагшадта хөөрэжэ үгөө. Тиихэтээ хамта партийна организацияа бэхижүүлхэ, коммунистнуудые ажахын үйлэдбэриин һалбаринуудта зүбөөр хубаарилан табиха, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ асуудалнуудта анхаралаа онсо хандуулжа байнабди гэжэ тэмдэглээ.

Малда эдюулхын тула хартаабха ехээр тариха хэрэгтэи. Гэбэшье тэрэниие хадагалха ехэ амһарта бариха шухала. Мүн малай байранууд муу. Шэнээр бариха, оньһожоруулха гэхэдэ мүнгэн помологдоногүй. Энэ ушар ажал хэрэгтэмнай ехэ түбэг татана, — гэжэ тэрэ хэлээ.

Клюевскэ леспромхозой станочница **В. Ф. Клишина,** Каменскын 1-дэхи дунда һургуулиин директор **Н. П. Суворов**, барилга хабсаралгын 8-дахи управлениин начальник **А. А. Климов**, аймсоветэй гүйсэдкомой культурын таһагые дааагша **Л. И. Рюмкина**, Байгалай модоной баазын парткомой секретарь **Л. С. Ушаков** гэгшэд пленум дээрэ үгэ хэлээ.

КПСС-эй райкомой пленумэй хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** хабаадалсажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлэһэн байна.

Г. ЦЫРЕТОРОВ.

ТҮРҮҮ БРИГАДЫН ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭ

Һүүлэй жэлнүүдтэ Буряад оронойхимнай олон нютаг нугануудта хүдөө ажахын томо томо барилганууд бодожо байнхай. Эдэмнай шубуу үсхэбэрилхэ фабриканууд, һү һаалиин ехэ фермэнүүд, эбэртэ бодо мал болон гахай шахан тарлуулха комплекснууд болоно. Эдэнэй нэгэниинь — галуу үсхэбэрилжэ, жэлдээ 850 тонно шубуунай мяха гаргаха томо комплекс Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой Елань тосхондо баригдажа байна. Энэ барилга дээрэ барилгын олон янзын хүдэлмэри хэжэ мэргэжэһэн бригаданууд хүдэлдэг юм. Тэдэнэй дунда тон орёо, хүндэ хүшэр хабсаралгын хүдэлмэри хэдэг Иннокентий Константинович Бурдуковскиин хүтэлбэрилдэг бригада оролдосотой һайнаар ажаллана. Мүнөө энэ бригадын хүдэлмэришэд галуунай комплексын барилга дээрэ уһанай үндэр башни тодхожо байнхай. Бригададань оройдоол табан хүн аад, ехэл эбтэй эетэйгээр хүдэлдэг.

Хэһэн ажалдаа тон харюусалгатайгаар хандажа, үүсхэл оролдолго гаргажа, жэл бүри түсэбтэ даабаринуудаа үлүүлэн дүүргэдэг заншалтай. Үнгэрһэн табан жэлэйнгээ түсэб 4 жэл 3 пара соо дүүргэһэн юм.

Теэд бүхы юумэнэй амжалта гансал ажалшан хүнэй оролдолгоһоо дулдыдадаг бэшэ, харин энэ хүдэлмэри хэн удариданаб, ажалай эмхидхэл хэр һайн бэ, бэе бэедээ яажа хандадаг бэ гэхэ мэтэнээ хамтын ажалай эсэсэй дүн баһал дулдыдадаг гээшэ. Энэ бригадымнай хүтэлбэрилэгшэ Иннокентий Бурдуковский бэрхэ мэргэжэлтэ байхаһаа гадна, өөрынгөө нүхэдэй абари зан болон эрдэм шадабари һайн мэдэхэ, таарамжатай зохидоор ажалаа эмхидхэжэ шададаг хүн байха юм. Ажалаинь амжалта энээнһээ баһал ехээр дулдыдана ха юм.

«Бурятмежколхозстрой» трестын Бэшүүрэй ПМК байгуулагдаһаар арбан жэл оолоо. Иннокентий Константинович барилгын энэ эмхидэ ороһоор долоон жэлһээ үлүү боложо байна. Ямар олон барилгада хабаадаагүйб. Хаанашье хүдэлхэдөө хэһэн ажалдаа оролдосотой һайнаар, эрилтэ ехэтэйгээр хандажа, бүхы барилгашадай дунда хүндэтэй болоһон. Өөрынь гол мэргэжэл — электро-гагнууршан, тиигэбэшье ондоо олдэб янзын хүдэлмэри хүнһөө доошо хэдэггүй юм даа гэжэ нүхэдынь хөөрэнэ. Гансал хара амяа хараад ябахагүй, шадаал һаа олоной хэрэгтэ өөрынгөө хубита оруулха, хүндэ хүшэр хүдэлмэри оньһожоруулха, хүнгэдхэхэ гэжэ оролдодог. Тиимэһээ уралан наридхалгын ажалда ехэ шуналтай хабаададаг. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада уралан нарижуулһан дурадхал оруулжа, ашаар 11,5 мянган түхэриг алмагдаһан юм.

Юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэһэнэй түлөө Иннокентий Константинович Бурдуковский Ажалай алдар солын III шатын орденоор шагнагдаһан юм. Гадна гурбан дахин «Социалис мүрысөөнэй илагша» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаа. Лалта дээр тэрэнэй ашаг туһатай ажал хүдэлмэри сэгнэгдэһэн байна.

«Шгэжэ, Иннокентий Константиновичта ажалай эдэбхи үүсхэлтэйгээр, шанартайгаар бүхы хүдэлмэришэдмай ажалдаа оангаа һаань, манай хамтын ажал бүри урагшатай, бүри ехэ амжалтатай байха һэн», — гэжэ ПМК-гай партийна организациин секретарь Клавдия Яковлевна Карпенко хэлэжэ байгаа бэлэй.

П. ЖАПОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: слесарь-хабсаргагшадай бригадир Иннокентий Константинович Бурдуковский.

ЭЭЛЖЭЭТЭ ПЛЕНУМ

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). КПСС-эй Зэдын райкомой ээлжээтэ пленум зарлагдажа, «КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые хүсэндэнь хүргэхэ зорилгоор аймагай партийна организациин бэелүүлхэ эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриин хэмжээ ябуулганууд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ асуудалаар КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь С. Б. Жаргалов дэлгэрэнгы элидхэл хэһэн байна.

Асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ Боргойн совхозой ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой Г. Л. Рабдаев, топоной заводой технолог Р. Б. Мархиева, больницын врач Р. П. Агутова, Оёорой совхозой парткомой секретарь Д. Д. Даншеев болон бусад хабаадалсаа.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые, арбадахи табан жэлэй түсэб дүүргэхэ талаар партиин райкомой бэелүүлхэ эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриин хэмжээ ябуулганууд мүн тэрэшэлэн, 1976—1980 онуудта аймагай социально-экономическа хүгжэлтын түсэб пленум дээрэ баталагдаа.

КПСС-эй райкомой пленум эмхидхэлэй асуудал хараһан байна. Партиин райкомой бюрогой гэшүүнээр, секретаряар В. В. Чимитов һунгагдаа.

Д. АЮШЕЕВ.

ХАРААЛҺАНАА БЭЕЛҮҮЛХЭЭР ОРОЛДОХО

(Худанай совхоздо ургаса дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд тоогдоногүй)

«Газар тарялангай культура саашадань дээшэлүүлхэ, газараа хамгаалха, ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, нэн түрүүн хүрьһые уһа ба палхинһаа хамгаалха хэмжээнүүдые бэелүүлхэ, илангаяа ороной баруун уода болон зүүн районуудта хамаатаи» гэжэ «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» тушаа КПСС-эй XXV съездын абаһан шиидхэбэринүүд дотор бэшэгдэнхэй.

Энэ талаар манай республика дотор ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Тиигэбэшье олохон ажахынуудта газарай хүрьһэ хамгаалха, газарые үрэ ехэтэйгээр ашаглаха хэрэгтэ анхарал бага табигдана. Жэшээ болгон, Хэжэнгын аимагай Худанай совхозые аважа үзэе. Тус совхоз дотоpхи газарые яажа хэрэглэхэ тухай проект Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствэдэ бүри 1970 ондо баталагдаһан юм. Тэрэнэй ёһоор 9-дэхи табан жэлэй туршада хараалагдаһан бүхы севооборотууд хүсэд хэрэглэгдэдэг болохо, хүрьһэ хамгаалха, газар тарялангай культура дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд түрүүшын ээлжээндэ бэелүүлэгдэхэ ушартай байгаа. Гэнгэжэ 1975 ондо бүхы хахалагдадаг 9.068 гектар тарялангайнь 59,5 процент ороohото, 16 процент тэжээлэй ургамалнуудаар, 24.4 процент сэбэр паараар эзэлэгдэхэ хараатай һэн.

Теэд бодото дээрээ энэ үедэ ямаршье хубилалта болоогүй. Мүнөө хүрэтэр совхозой бүхы отделенидэ ургамалнуудые севооборотой ёһоор, зүбөөр һэлгэлдүүлэн тариха эрилтэ орой барим талагданагүй. Совхозой дирекци, мэргэжэлтэд Хүдөө ажахын министерствын тогтооһоной ёһоор, тарялангаа зүбөөр хубаарилха ... тэмсээгүй. Урдынхи хараал сэбэр паар, тэжээлэй ургамалнуудаи талмаие хороожо, шэнииэ ехээр тарихаар оролдоһон байха юм. Тиимэһээ шэниисээ нэгэ поли дээрэ 3—3 жэлдэ удаа удаагаар, заримдаа обёосой һүүлээр таридаг байһаар. 1975 ондо 4.273 гектар эзэлдэг дүрбэн политой 5 севооборотто, үшөө гурбан политой нэгэ севооборотто орой сэбэр паар үгы болошонхой.

Совхозой бии байгаа тарялангые нарийнаар хэмжээд үзэхэдэ, аяар 313 гектар дуташоо. Хэды тиимэ байбашье, 1976 оной түсэб табихадаа, энэ дутуу тарялангаа бии дээрэ тоолоһониинь гэмшэлтэй.

1972 ондо республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёһоор, хүрьһэ гэмтэлгэһээ хамгаалха хэмжээнүүдые бэелүүлхэ талаар ... хэхээр 15 ажахы тодорхойлогдоһон юм. Тэдэнэй тоодо Худанай совхоз оролсоһон байна.

Энэ шиидхэбэриин ёһоор 1972—1975 онуудай туршада хүрьһэ хамгаалха хэмжээнүүдые тодорхойлходонь ажахын мэргэжэлтэдтэ туһалхаар Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станци уялгалагдаа һэн. Тиимэ хэмжээнүүд станциин хүдэлмэрилэгшэдэй туһаламжаар хараалагдаһан байгаа. Тэрэнһээ гадна ажахын мэргэжэлтэдтэй хамта станциин эрдэмтэд хүрьһэ хамгаалха зорилготойгоор газараа ямар болзорто, яажа элдүүрилхэдэ зохид бэ гэжэ хэдэ хэлэн шэнжэлгэ хэгдэһэн, бодото байдал дээрэнь таруулжа дурадхагдаһан байна.

Республикын Хүдөө ажахын министерство, «Сельхозтехника» нэгэдэл, мүн Министрнүүдэй Совет энэ совхозой хүрьһэ хамгаалха агротехникэ баримталхада хэрэгтэй бүхы машина, техникээр хангаһан жэшээтэй Гэзд энэ техникэнь мүнөө дээрээ хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүи. Гансал КПЭ-3,8 түхэлэй культиватор бүхыдөө ашаглагдана. Юуб гэхэдэ энэ культиватораар хажуу тээшээ үндэһэлдэг хяаг ноготон тэмсэхэдэ һайн шуу. Мүнөө үедэ совхозой бүхы тарялан иимэ хяагта дараг дашанхай. Харин КПГ-250 КПП-2,2, КШ-3,6 гэхэ мэтэ машинанууд тон бага хэрэглэгдэнэ.

Тиин энэ совхозой 3-дахи отделениин (Иннокентьевка пуурин) тарялан илангаяа һалхинда үлеэлгэжэ, ехээр муудадаг байна. Совхозой дирекци болон мэргэжэлтэд энэ отделениие бүхыдэнь хүрьһэ хамгаалха агротехникэдэ оруулха гэжэ һанаашалһаар хоёрдохи жэлээ болооо. Энэ отделениһээ хүрьһэ урбуулан хахалдаг машинануудыень бусад отделенидэ үгэхөөр шиидхээ һэн. Энэнь тон зүб шиидхэбэри байгаа. Теэд тэрэнь мүнөө хүрэтэр бэелүүлэгдэнэгүй.

Хүрьһэ хамгаалха, агротехникэ хүсэдөөр баримталжа, Хэжэнгынгээ голдо газар тарялангай культура һайнтай туршалга-харалгын ажахы үнэхөөр болгохын тула тус совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд энэ талаар хараалагдаһан бүхы хэмжээнүүдээ бэелүүлхэ гэжэ бүхы хүсөөрөө оролдохо уялгатаи. Тиихэ зуура ... жэнгын аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлени совхоздо урид баталагдаһан севооборотоо баримталха ба га олгохо үүргэтэй. Илангаяа тарялангай хубаарилгые түсэблэхэдөө энээнһээ хараадаа абаха ушартай гэжэ һанагдана. Нэн түрүүн энэ ажахын эрхэ байдалда баян ургаса абахын тула сэбэр паар горитой хэрэгтэй бшуу.

Энээнииe бодото байдал дээрэһээ элеэр хаража болохо. Һүүлэй гурбан жэлэй туршада паар дээрэ таригдаһан шэнииэ гектарай дундаж зэргээр 15,1 центнер ургаһан байбал, урда жэлэйнь шэнииэ тариһан газарһаа гектарай минил 8,2 ... шэнииэ хуряагдаа хэ... Ган гасуур болоһон 1976 ондо паар дээрэ тариһан шэнииэһээ гектарай 10,2 центнер хабар хахалагдаһан таригдаһан газарһаа гектарай оройдоо 3.9 центнер шэнииэ хуряагдаһан байна.

Саашадаа совхозой хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд, аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлени тэдэ хоорондоо ойлгосожо, ургаса дээшэлүүлхэ, хүрьһэ хамгаалха талаар урид хараалагдаһан хэмжээнүүдээ бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ тэмсэхэ ушартай. Тиигэл һаа, КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар бодото алхамууд хэгдэхэ байна.

Б. ГОМБОЕВ,
Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станциин ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ, БурАССР-эй габьяата агроном.

КРАСНОЯРСКА ХИЗААР «Новомихайловский» совхозой Социалис Ажалай Герой, КПСС-эй XXV съездын делегат Борис Антонович Пономаренкын даадаг тарял хуряалгын-транспортна звено 7—9 үдэрэй туршада залаата ургамалнуудаа хуряажа, 30 мянган центнер ороohо сохихо гэжэ шиидээ.

Энэ «эхэд» звено хоер шэнэ комбайн абаа, тэдэнэй нэгыень Б. А. Пономаренкода Таганрогой комбайнай завод бэлэг болгон эльгээгээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: звеногой гэшүүд (зүүн гарһаа) Евгений Пономаренко, звеньевой Борис Пономаренко, Виктор Шатов ба Николай Кузьменко.

ТАСС-ай фотохроника.

СОВЕТ ОРОН ШЭНЭ ҺОНИН

СУМЫН ХИМИГҮҮД — ТАРЯАШАДТА

СУМА (Украинын ССР) (ТАСС-ай корр. В. Шевелев). Эндэхи «Химпром» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэн коллектив жэлэй эхинһээ хойшо түсэбһөө гадуур 25 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ гаргажа, оронойнгоо таряашадта эльгээбэ. Аммофос үйлэдбэрилхэ шэнэ бүлэг түхеэрэлгын халаанууд энэ амжалтада ехэ хубитаяа оруулба. Эдэнэр үйлэдбэриин хүсэ ашаглалгада оруулха даабаряа 4 һараар урид дүүргэжэ, 11 мянган тонно үтэгжүүлгэ түсэбһөө гадуур гаргаһан байна.

Эмхидхэлэй ба техническэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлһэнэй ашаар химигүүд иимэ ехэ амжалта туйлаа Жэшээнь, суперфосфатна цехүүдэй технологическа линиинүүдые һара бүхэндэ түсэбэй-һэргылэмжын заһабари хэһэнэй ашаар эдэниие удаан саг соо хэрэглэдэг болонхой. Түхеэрэлгэнүүдые һэльбэн шэнэдхэһэнэй һүүлээр уигааг болголгын цех соо ажалай бүтээсэ 1,5 дахин шахуу дээшэлүүлэгдээ. Фосфорно кислота үйлэдбэрилгын шэнэ технологи нэбтэрүүлгэ аммофосые үйлэдбэрилэн гаргалгые 40 процентээр дээшэлүүлһэн байна.

«Минеральна үтэгжүүлгэнүүдые гамтай һайнаар ашаглалгые саашадань һайжаруулха эдэниие зөөхэ, хадагалха ба газарай хүрьһэндэ оруулха үедөө үрилтэ хэлгые хорооxо, колхоз, совхозуудые агрохимическэ талаарнь хангалгыень һайжаруулха хэмжээнүүд тухаи», КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолдо харюусан, Сумын химигүүд жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур үшөө 20 мянган тонно тук үйлэдбэрилжэ, хүдөөгэй ажалшадта эльгээхые шиидээ.

БУРЯАД КОЛХОЗОЙ ОЙН БАЯР

АГИНСКОЕ. (Шэтын ...) (ТАСС-ай корр. Б Рабдано). 1926 оной хабар Сахюрта гэжэ тосхондо үгытэйшүүл ба батраагуудай 6 ажахыһаа бүридэһэн «Ажалшан» гэжэ хүдөө ажахын артель эмхидхэгдээ һэн Энэ ажахы томо ехэ колхоз болотороо урган хүгжөөд, 50 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэжэ байна. Мүнөө «Коммунизм» колхоздо 300 үрхэтэ айл бии. Эдэнэр 30 мянга гаран хонитой, 8 мянган гектар дээрэ тарилга хэдэг юм.

Түрүү колхозой ажалшадай алдар соло холо саагуур тараанхай. Тус ажахы Забайкалиин түрүүшын колхоз боложо нарин ноохотой хони мал үсхэбэрилжэ захалаа һэн. Хүдөө ажахын үйлэдбэриие энээл түрүүлэн мүнөөнэй аргаар эрхилжэ захалһан байгаа. Забайкалида түрүүлэн Социалис Ажалай Герой болоһон эхэнэр хонишон Бальжима Доржиева эндэ ажаһуудаг, ажалладаг юм Колхозой 30 ажалшад СССР-эй орденуудаар шагнагданхай. Урдань нүүдэл байдалтай байһан олон хүнүүдэй үхибүүд эрдэмтэд, багшанар, врачнууд болонхой.

Түрүүшын колхозой 50 жэлэй ойе Агын Буряадай национальна округой олониитэ баяр баясхалантайгаар һайндэрлэбэ.

ЗАПАС ЧАСТЬНУУД ЭЛЬГЭЭГДЭНЭ

ТАШКЕНТ. (ТАСС-ай корр.). Самаркандын «Водстрой» трестын экскаваторщик А. Ибрагимов «Э-652» түхэлэй машинаяа найман үдэр соо поли дээрэ жэнишэдгүи һайнаар заһабарилба Узбегэй ССР-эй Мелиорациин ба уһанай ажахын министерствын Ташкентын заһабарилгын-экскаваторна завод заһабарилгын болзор нилээд хорооһон байна. Капитальна заһабарилгын үедэ нэлгэгдэдэг тон шухала түхеэрэлгэнүүд А Ибрагимовта эльгээгдэһэн байгаа. Республикын бусад ажахынуудаи бүхы экскаваторщинуудта багсалагдаһан түхеэрэлгэнүүд һаяар эльгээгдэхэ байна.

Тусхай шэглэлтэи заһабарилгын-экскаваторна завод ба тэрэнэй филиалнууд элдэб түхэлэй 3500 экскаваторта шухала хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдые бүтээгээд эльгээхые бэлдэжэ байнхан.

ҮНДЭР СЭГНЭЛТЭДЭ ХҮРТЭБЭ

МОСКВА. (ТАСС-ай корр. П. Акаемов). Гүрэнэй шанаран тэмдэгтэй түрүүшын холодильнигууд ЗИЛ гэжэ автомобильна заводой конвейерһээ гаргагдаба. «КШ-260» түхэлэн шэнэ агрегадуудые КПСС-эй XXV съездын урда тээ эндэ бүтээжэ гаргажа эхилээ һэн. Айл бүлэнэртэ худалдагдадаг холодильнигуудые предприятиин коллектив богони болзор соо шэнэдхэн хубилгаһан байгаа.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев ЗИЛ гэжэ автозаводой хүдэлмэришэдтэй уулзахадаа, предприятиин бүтээжэ гаргадаг холодильнигуудта үндэр сэгнэлтэ үгөөд арадай хэрэглэмжын эд бараанай шанарыень сагүргэлжэ һайжаруулха шухала гэжэ тэмдэглээ һэн.

— Энэ захяа заабариень бэелүүлэн, бидэ Гүрэнэй шанаран тэмдэгтэ хүртэһэн аппарадан түхэл маягые болзор соо хубилган һайжаруулаабди, — гэжэ холодильнигуудые бүтээдэг цехэй начальнигай орлогшо В. И. Григорьев хөөрэнэ. — «КШ-260» түхэлэй холодильник ... ЗИЛ-эй тэгатай дүрбэдэхи холодильник болоно.

«КРАСНАЯ РОЗА» КОМБИНАДТА НЭХЭГДЭҺЭН ТОРГОН

МОСКВА. (ТАСС-ай корр.). Социалис Ажалай Герой, КПСС-эй XXV съездын делегат, бүд нэхэгшэ В Бобковагай, гэрээнтэй мүрысэдэг хани басагадайнь хүндэлэлдэ Москвагай «Красная Роза» гэжэ торгон бүд нэхэдэг комбинадта туг хиидхүүлэгдэбэ. Эдэнэр тус тустаа 72 станогто хүдэлхэдөө, жэлэйнгээ түсэбүүдые дүүргэһэн байна.

Энэ амжалта хадаа комбинадай мэргэжэлтэдэй, химическэ утаһа гаргаха бүхэсоюзна эрдэм-шэнжэлэлгын институдай эрдэмтэдэй эсэшэ сусашагүй бэдэрэлгын үрэ дүн мүн. Эдэнэр ажалай таарамжатай һайн арга онол зохёонхой, агрегадуудые шадамар бэрхээр хангадаг болонхой. Нэхэлгын станогуудта тодхогдон табигдаһан автомат түхеэрэлгэнүүд эдэнэй һаатан зогсолгые тон бага болгоһон, нэхэгшэдэй ажалые хүнгэдхэһэн байха юм.

ИЖОРСКО ЗАВОДТО ЭЛЬГЭЭГДЭНЭ

УЛЬЯНОВСК. (ТАСС-ай корр.). Мантан томо станок Ижорско заводто эльгээгдэбэ. ... бүтээһэн дүрбэн дабхар байшан гэрэй шэнээн фрезернэ агрегадай бүхы детальнуудые багтаажа ашахынь тула Ульяновск хотын өөрсэ шухаг мантан томо станогуудые бүтээдэг заводой хүдэлмэрилэгшэдтэ түмэр замай 24 платформо хэрэгтэй болобо. 300 тонно шогнууртэй түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргахын тула энэ станок хэрэглэгдэхэ юм. Энэ станок үрэмдэлгын хүдэлмэри бүтээхэһээ гадна, мүлидэг, тошылдодог, елэгэр болгодог байна. Металл отолдог энэ комбайниие жолоодолго автомадаар хангагданхай.

АРАДАЙ ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ХҮГЖЭЛТЭ

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН революциин нүлөөн доро 1921 ондо Монголдо болоон арадай хубисхал хадаа он зуун жэлэй түүхэтэй монгол арадай хуби заяанда нэгы удха шанартай байһан юм. Арадай хубисхалай ачаар шэнэ, социалис ажабайдал тээшэ, гэгээрэл тээ харгы нээгдээ һэн.

1921 оной арадай хубисхалһаа урда тээ Монгол хаа Ази түбиин эгээл гээгдэнги орон байһан гээшэ. Хүн зоной олонхид үзэг бэшэг мэдэхэгүй байгаа һааб а. Ламын шажанай дарлалта тэрэ үеын Монгол ороной онсо шэнжэ һэн. Арадай хубисхалай урда тээхэ орон дотор 747 дасан, ... тан тоологдожо байгаа. Бүхы дээрээ 100 мянганһаа үлүү ламанар мүргэлэй хэрэг эрхилдэг һэн.

Илаһан пролетариадай ороной али бүхы туһаламжын ашаар гээгдэнги оронууд капитализмые аладлан, социализмда орожо шадаха тухай В. И. Ленинэй сэсэн мэргэн һургаалай яажа бэелүүлэгдэһые Монголой арадай хубисхалай 50 жэлһээ үлүү соо үргэлжэлһэн түүхэ элирхэйлэн харуулба ха юм. Экономическа болон соёл болбосоролой талаар түйлай ехэ гээгдэлһээ ороноо гаргахын тула Монголой арадай хубисхалай парти арадтаяа хамта горитойхон хүдэлмэри хээ гээшэ. «Зуун жэлнүүдые багтааһан арбан жэлнүүд» гэжэ Монголой социальна болон соёл болбосоролой хубилалтануудай алхамнууд тушаа хэлсэдэг.

Нээрээшье, Монгол арад тон богони хугасаада феодальна гээгдэлһээ хүгжэнги социальна общество хүрэтэр зам гаталаа ха юм. Мүнөө Монгол орондо дүрбэдэхи хүн бүхэн һуража байдаг.

Хүн зоной дунда үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхаһанайнгаа түлөө «ЮНЕСКО» гэжэ уласхоорондын эмхи зургаанай зүгһөө МНР хадаа Н. Крупскаягай нэрэмжэтэ шанда хүртөө юм. Энэ хадаа соёл гэгээрэлэй талаар тон ехэ түйлалта болоно бшуу.

Монголой засаг түрын 1921 ондо баталан абаһан эгээл түрүүшын тогтоолнуудай нэгэн соо иигэжэ бэшэгдээ һэн: **«Бүгэдэ арадай хэрэгтэ туһалхын тула һургуулинуудые нээжэ, хүбүүд болон басагадые балшар наһанһаань бэшэгтэ, мүн бусад эрдэмдэ һургалга хадаа тон һайшаалтай байна, энээнтэй дашарамдуулан, һургуули нээжэ, һуралсал эмхидхэхэ гэжэ засаг түрэ шиидхэбэ».** (1975 оной февралиин 4-нэй «Монголой һонинууд» гэһэн газетэ харагты).

АРАДАЙ ХУБИСХАЛАЙ бүри түрүүшын үдэр түлөөһэгүнгөөр һураха эрхэ бүхы арадта олгогдоо һэн. Тэрээнтэй хамта ехэ наһатайшуулай дунда үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхаха тэмсэл эхилээ. Оронойнгоо шэнэ ажабайдал байгуулжа, ажахыгаа дээшэлүүлхын тула мал ажалые эрдэмэй заабариин еһоор эрхилхын тула үзэг бэшэг мэдэхэ хүнүүд хэрэгтэй байгаа бшуу. **«Үзэг бэшэггүй хүн политикын газаа талада үлэшэдэг юм, тон түрүүн тэрэнние үзэглэлдэ һургаха ёһотой».**—гэжэ В. И. Ленин хэлэһэн байгаа. (В. И. Ленин. Зохёолнуудай дүүрэн суглуулбари. 44-дэхи боти, 174-дэхи нюур).

Түрүүшын жэлнүүдтэ эхин һургуулинууд нээгдэжэ, 8-һаа 13 хүрэтэр наһанай бүхы үхибүүд ном үзэжэ эхилээ һэн. Һуралсалай номууд зохёогдожо, багшанар бэлдэгдээ. 1924 оной февраль соо Арадай гэгээрэлэй министерство бии болгогдоо.

АНГИИН БОЛОН үзэл сурталай хурсахан тэмсэлэй үедэ Монголдо һургуулинууд болон соёлой гуламтанууд бии болгогдоһон байха. Бүхы шэнэ юумэндэ, арадай гэгээрэлэй шэнэ ёһо гуримда феодалнууд, шажанай ажал ябуулагшад, оусадшье этэгээдүүд аргагүйгөөр эсэргүүсэдэг байгаа.

Парти болон арадай засаг нилээн ехэ бэрхэшээл гаталха баатай болодог һэн. Һургуулинуудые түргөөр олошоруулжа, үзэг бэшэг дэлгэрүүлхэ арга боломжо үгышэг байгаа бшуу. Тиимэһээ 1925 онһоо эхилжэ, арадай дунда зөөри татажа, хушуунай һургуулинуудые бии болгохо хүдэлөөн эхилээ һэн. Тэрэ хүдэлөөнэй удха шанар тон ехэ байгаа.

Совет мэргэжэлтэдэй туһаламжаар орон дотор һуралсалай түрүүшын эмхи зургаанууд — медицинскэ, багшанарай, финансова техникумүүд нээгдээ бэлэй.

Тэрэ жэлнүүдтэ СССР-тэ тусхай һургуулинууд нээгдэжэ, монгол залуушуулые һургадаг болоо. Жэшээнь, Эрхүүгэй гүрэнэй университедэй дэргэдэ хоёр жэлэй монгол курса, Улаан-Үдэдэ монголрабфак, Хяагтын педучилищида монгол таһаг, Москвада Дурна зүгэй ажалшадай Коммунис университедтэ, Ленинградай Дурна зүгэй институтда монгол хэлтэсүүд нээгдээ һэн. 1927 ондо Эрхүүдэ 40 монгол һуража байгаа. Тэдэнэй 25-ниинь монгол курсада һураа. 1929 ондо совет һуралсалай зургаануудта 272 монгол хүбүүд, басагад һуража байгаа.

1930 ондо Улаан-Үдэдэ эмхидхэгдэжэ, арбан жэл соо хүдэлһэн монголрабфак МНР-эй кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэһэн түүхэтэй. Монголрабфак хадаа тусхай дунда болон дээдэ һургуулида орохо һурагшадые бэлдэдэг байгаа.

Монголрабфагта жэл бүри хэдэн арбаад залуу монголнууд ерэжэ ородог һэн. Бэлэдхэлэй талаар тэдэнэй дунда элдэб нүхэд байха. Зариманиинь нэгэшьеород үгэ мэдэхэгүн ерэхэ. Тиимэһээород хэлэ шудалуулха хүдэлмэри рабфагта түрүүшын үдэрһөө эмхидхэгдэжэ эхилээ. Ород хэлэнһээ гадна түүхэ, географи, математика, физикэ, хими, биологи, монгол хэлэн үзэгдэдэг байһан юм. Совет засагай нютагай органууд, партийна болон ниитын бусад организацинууд монголрабфагта горитой анхарал хандуулдаг бэлэй. Арбан жэлэй турша соо монголрабфагые 400 гаран хүн дүүргэжэ гараа. Тэдэнэй олониинь дээдэ һургуули түгэсхөөд, ажахын болон соёл болбосоролой элдэб һалбарида хүдэлжэ байдаг. Зариманиинь партийна болон гүрэн түрын хүтэлбэрилэгшэд болонхой. Жэшээнь, 30-аад онуудай эхиндэ монголрабфагта Ю. Цеденбал һураһан байна.

МОНГОЛДО АРБАН жэлэй һургуулинууд эмхидхэгдэжэ, тэдэнэй шадар интернадууд баригдаад, заха холын нютагуудһаа үхибүүдые асаржа һургадаг болобо. Ганса нэгээрээ нүүжэ ябадаг малша монголнуудай хүүгэдые гүрэнэй гүйсэд тэдхэмжэ дээрэ һургаха гээшэ партиин, гүрэн түрын шухала хэрэгүүдэй нэгэн болоо һэн.

1940 ондо 338 һургуули МНР-тэ бии болоод байгаа. Тэдэнэй 331-ниинь юрэнхы эрдэмэй, долооннинь тусхай дунда һургуули һэн.

Энэ үедэ МНР арадай гэгээрэлэй талаар асари ехэ алхамаар урагшаа дабшажа үрдиһэн байгаа. Тиигэжэ хүүгэдые һуралсалда хандуулгаараа Иран, Турци, Афганистан мэтын оронуудые холо ахижа гараа. Олон тоото үндэһэн интеллигенци бүридэжэ, ажахын болон соёлой байгуулалтаар партиин табиһан зорилгонуудые бэелүүлсэжэ эхидээ.

1940 онһоо 1961 он хүрэтэр арадай гэгээрэлдэ бүри ехэ хубилалта болоһон байна. Энэ үедэ уялгата эхин һургуулиин түсэб бэелүүлэгдэбэ. Ехэ наһаган ғарандаа үзэг бэшэг мэдэхэ болоо. Бүхы аймагууд, сомонууд өөрын һургуулитай болоһон байгаа. Һуралсалай болон материальна үндэһэ һуури эрид һайжаруулагдаа. Дээдэ эрдэмтэй багшанар бүри олошороо.

1960 ондо МНР-тэ юрэнхы эрдэмэй 419, тусхай дунда 15, 7 дээдэ һургуули бии болонхой байгаа бшуу. Түрүүшын дээдэ һургуули — Монголой Гүрэнэй университет 1942 оной октябрь соо нээгдээ һэн.

1960 ондо бүхы дээрээ 130 мянган хүн һуража байба. Энэ тоое 1947 онойхитой сасуулхада, 2,5 дахин олон байгаа.

60-аад онуудай эхиндэ МНР-тэ социалис байгуулалтые бэелүүлгын түгэсхэлэй шата эхилээ бэлэй.

МНРП-гэй XIV съезд 1961 оной июль соо зарлагдажа, гурбадахи табан жэлэй түсэб баталаа һэн. Тэрэ түсэб дотор бүгэдэ ниитын уялгата долоон жэлэй һуралсал хараалагдаһан юм. Мүн баһа һургуулиие ажабайдалтай холбохо, арадай гэгээрэлэй гуримуудые шэнэдхэн хубилгаха тухай түсэб дотор хэлэгдээ һэн.

1972—1973 онуудай һуралсалай жэлһээ МНР-эй һургуулинууд һуралсалай шэнэ программада орожо, һурагшадые политехническэ болон ажалай бэлэдхэлтэй, эстетическэ, физическэ хүмүүжүүлгэтэй болгохо зорилго табигдаа.

Партиин табиһан агууехэ шэмэ зорилгонуудай аша үрэтэй байһаниинь элитэ. 1975 оной мэдээгээр, Монгол орондо юрэнхы эрдэмэй 561 һургуули хүдэлжэ, 302900 һурагшадые һургажа байгаа юм. Үшөө хүүгэдэй 549 саадта 36960 багашуул хүмүүжүүлэгдэжэ, техническэ мэргэжэлэй 31 училищида 13355 эдиршүүл, тусхай дунда 22 һургуулида 12900 һурагшад тоологдожо байба. Дээдэ һургуулинуудта мүн лэ олон мянган хүбүүд, басагад эрдэм шудалаа юм.

МНР-эй АРАДАЙ гэгээрэлэй амжалтанууд Советскэ Союзай аха дүү ёһоной туһаламжын ашаар түйлагдаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Кадрнуудые бэлдэхэ талаар СССР-эй зүгһөө ехэ юумэн хэгдэдэг. Москвагай, Ленинградай, Киевэй, Свердловскын, Эрхүүгэй, Улаан-Үдын болон бусад совет городуудай дээдэ һургуулинуудта монгол студентнэрые болон стажёрнуудые золгохобди.

Монгол һургуулиин һуралсалай болон материальна үндэһэ һууриинь һайжаруулха хэрэгтэ СССР ехэ туһаламжа хүргэдэг. Монголой арадай хубисхалай илаһаар, Монголой Арадай Республикын тогтоһоор 50 жэлэй ойн гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, Советскэ Союз бэлэг болгон, Урда-Губиин, Губи Алтайн, Забханай, Сүхэ-Баатарай, Ара-Хангайн аймагуудта дунда һургуулиин шэнэ байшангуудые барижа үгөө һэн. Һуралсалай һайн байшан, 320 хүүгэдэй һууритай интернат, багшанарай байха олон байратай гэрнүүд тэрэ барилганuудта оролсоно. Мүнөө үедэ Үбсүү-Нуурай, Дунда-Губиин аймагуудта тиимэ барилга хэгдэжэ байна.

АХА ДҮҮ хоёр ороной арадай гэгээрэлэй ажал ябуулагшад багшанараа, аспирантнараа андалдадаг научна хүдэлмэринүүдэ абалсадаг юм. Буряадай Гүрэнэй пединститут Монголой гүрэнэй пединститут хоёр холбоо барисаатай болоһоор олон жэл болоо.

1976 оной мартын 30-һаа апрелиин 7 болотор Монголой Гүрэнэй пединститудай ректор нүхэр О. Отгонсүрэнэй уряалаар бидэ Улаан Баатар ошожо, олон юумэ үзэжэ, хаража ерээ бэмди.

Тэрэ институт мүнөө үедэ залуушуулда 17 ондо ондоо мэргэжэл олгожо байдаг долоон факультедтэй, 22 кафедратай. Тэндэ 170 багшанар 2.300 студентнэрые оюун эрдэмдэ һургадаг.

Нүүдэл байдалтай Монгол орон хэзээшье хүгжэнги, бэеэ дааһан гүрэн боложо шадахагүй гэжэ зарим хүнүүд тоолодог байгаа. Буржуазна эрдэмтэд Монголой ерээдүйн замые хаб хара шэлээр хаража, Түб Азида мүнөө үеын эрдэм болбосорол хэзээшье мандахагүй гэдэг байһан юм.

Теэд ажабайдал тэдэнэй урьдшалан таамаглалые буруу һүргэжэ хаяа. МНР-эй арадай гэгээрэл үшөө ехэ шэнэ түйлалтын шатада хүрэжэ ерэнхэй. МНРП-гэй ээлжээтэ XVII съезд дээрэ «1976—1980 онуудта МНР-эй арадай ажахын болон соёл культурын хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» баталагдажа, арад түмэнэй һаншаалда хүртөө. «Арадай гэгээрэлэй гуримые хүгжөөхэ, улам һайжаруулха, һургуулиин наһанай бүхы хүүгэдые хүсэд бүхэ дунда эрдэмтэй болголгые юрэнхы дээрэнь түгэсхэхэ» гэжэ тус программна документ соо хэлэгдэнэ бшуу.

И. БАТУДАЕВ.
Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ БГПИ-гэй ректор, философиин эрдэмэй кандидат, доцент.

Д. УЛЫМЖИЕВ.
Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ БГПИ-гэй бүгэдэ ниитын түүхын кафедрые даагша, түүхын эрдэмэй доктор, профессор.

ПРОПАГАНДИСТНАРАЙ ҺУРАЛСАЛ

1976—1977 онуудай политическэ һуралсалай жэлдэ КПСС-эй XXV съездын материалнууд болон материалнууд гүн гүнзэгыгөөр шудалагдаха болонхой. Энээнэй дашарамдуулан, асуудалнууд үзэгдэхэ. Партийна һуралсалай шатада «КПСС-эй политикын шухала асуудалнууд», дунда шатада, комсомолой политическэ һуралсалда «КПСС-эй политика — марксизм-ленинизмын бэелэл» гэһэн курсанууд үзэгдэхэ юм.

КПСС-эй обком пропагандистнарые һургаха гэһэн зорилго абаһан байна. «КПСС-эй политикын гол шухала асуудалнууд» гэһэн темээр июнь һара соо пропагандистнарай семинар хоёр удаа болоо. Колхоз болон совхозуудай партийна организацинуудай пропагандистнар энээнэй нэгэндэнь хабаадаа, промышленна предприятинуудай, транспортын ба барилгын организацинуудай пропагандистнар нүгөөдэдэнь хабаадаа.

Эдэ семинарнууд дээрэ партиин XXV съезд дээрэ хараалагдаһан гадаадын политикын асуудалаар, партиин экономическа политикын асуудалаар, эрдэм, техникын хүгжэлтөөр, үйлэдбэри ударидаха болон партиие улам бэхижүүлхэ асуудалаар лекцинүүд уншагдаһан байна.

Гадна партийна пропагандын методикын асуудалаар хэдэ хэдэн лекцинүүд уншагдаа. Политическэ, экономическа һуралсалай эхин шатын һургуулинуудта КПСС-эй XXV съездын материалнуудые шудалха заабаринууд үгтэһэн, партийна пропагандын психологи ба педагогикын асуудал тухай, пропагандистын хэлэн тухай лекцинүүд уншагдаһан байна.

КПСС-эй обкомой харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, Буряадай филиалай элитэ эрдэмтэд, Улаан-Үдэ городой дээдэ һургуулинуудай багшанар семинарта хабаадагшадтай уулзаа. «КПСС-эй XXV съезд — коммунизмын түлөө тэмсэлэй шухала шата мүн» гэһэн асуудалаар КПСС-эй обкомой секретарь К. М. Продайвода лекци уншаа. Германиин социалис нэгэдэмэл партиин ЦК-гай агитационно комиссиин гэшүүн нүхэр Бруно Вагнертай семинарта хабаадагшад уулзаһан байна.

И. ДОРОВСКИХ.
политическэ гэгээрэлэй байшангай консультант.

Номой таг

ТҮРЭЛ ХИЗААР ТУХАЙ

Түрэл республикымнай ажабайдалые үргэнөөр харуулһан нилээд олон ном Буряадай номой хэблэлээр барлагдан гараа. Тэдэнэй зарим нэгэн тухай тон тобшохоноор хөөрэхэ һанаатайбди.

«Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшүүл»... Энэ гаршаг доро нилээд олон очеркнуудай номууд гараа. Жэшээлхэдэ, Галуута-Нуурай шулуун нүүрһэнэй уурхайн шахтернууд, Улаан-Үдын мяханай комбинадай хүдэлмэришэн, Ленинэй орденой кавалер Н. А. Аранзин, Тимлюйн заводой хүдэлмэришэн Р. Д. Тарасов болон бусад ажалай баатарнууд тухай очеркнуудые уншажа болоно.

Журналист Ю. Будаев Улаан-Үдын барилга-хабсаралгын нэгэдэхи управлениин бригадир, Социалис Ажалай Герой Б. А. Полторацкий тухай очерк бэшээ. Нүхэр Полторацкий хадаа Н Злобиной онол арга хэрэглэжэ, барилгые богони болзорто һайн шанартайгаар бригадаараа дүүргэдэг байна. Энэ бригадын дүй дүршэлые журналист үни удаан шэнжэлэн үзөө, бригадиртайнь танилсажа, нилээд олон юумэ мэдэжэ абаһан байна бшуу. Ю. Будаевай энэ ном **«Приглашение к подряду»** гэһэн нэрэтэй.

«Үдэрэй амисхаал». Иимэ нэрэтэй ном мүнөө магазинуудта худалдагдана. Авторынь Эрдэни Уланов. Залуу шүүмжэлэгшэ энэ ном соо шэнжэлхы удхатай статьянуудые оруулаа. Жэшээлхэдэ буряад уран зохёолой мүнөө үеын байдал тухай бэшэгдэһэн статьянууд эндэ бии. Мүн уран зохёолшо Д. Эрдынеевэй «Түбэргөөнэй ашанар» гэһэн ном тухай Э. Улановай бэшэһэн шэнжэлэл энэ ном соо оруулагданхай. Тиихэдэ уран зохёолшод Н Балдано, Вл. Митыпов гэгшэдэй творческо портредүүд, К. Балковай «Үглөөгүүр болоо байхада» гэһэн роман тухай статья уншагшадай анхаралда табигдана.

Декабристнуудай буһалгаанай болоһоор 150 жэлэй ойе 1975 ондо манай Эхэ орон дотор үргэнөөр тэмдэглэлээ һэн. Энэ ондо зорюулагдажа, **«Декабристнууд Буряад орондо»** гэһэн ном хэблэгдэн гаргагданхан. Энэ номые В. Бахаев суглуулан согсолоо.

Энэ ном хадаа Буряадай хизаар ороние шэнжэлэлгын, этнографиин, арадай аман зохёолой асуудалнууд тухай дворян революционернүүдэй бэшэһэн материалнуудтай, һанал бодолнуудтай уншагшадые танилсуулха байна. Декабрист Н. А. Бестужевай «Галуута нуур», «Буряадай ажахы», «Байгалай саанахи ажахы тухай очеркнууд», М. К. Кюхельбекерэй «Байгалай саанахи хизаарай хуряангы очерк», В. К. Кюхельбекерэй «Баргажанай онтохон» гэһэн материалнууд номой түрүүшын бүлэгтэ оруулагданхай. Тиихэдэ номой хоёрдохи бүлэгтэ декабристнуудай бэшэгүүд үгтэнхэй.

Декабристнуудай буһалгаанай болоһоор 150 жэлэй ойдо зорюулжа, М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэ **«Декабристнууд Буряад орондо»** гэһэн библиографическа ном гаргаа һэн. Декабристнууд тухай материалнуудые бэдэрһэн хүнүүд энэ номой ашаар өөһэдтөө хэрэгтэй литература оложо абаха аргатай болоно.

Мэдээжэ хүнүүдэй нэрээр нэрлэгдэһэн үйлсэ гудамжанууд Улаан-Үдэ хотодомнай нилээд олон. Жэшээлхэдэ, Жердевэй, Широких-Полянскиин, Асеевэй, Ганжуровай нэрэмжэтэ болон бусад гудамжануудаар үдэр бүхэндэ бидэнэр ябанабди. Зүгөөр заримдаа эдэ гудамжануудай нэрэнүүдые ойлгоншьегүй гаража болодог байхабди. Эдэ нэрэнүүднай — мэдээжэ революционер хүнүүдэй нэрэнүүд.

М Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын хүдэлмэрилэгшэд С. Боржонова, Л. Герасименко гэгшэд **«Улаан-Үдэ хотын үйлсэнүүд тэдэнэй нэрээр нэрлэгдээ»** гэһэн ном гаргуулһан байна. Граждан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай геройнууд тухай литература, материалнуудые энэ номой ашаар оложо болоно.

Дээрэ дурдагдаһан номуудые манай республиканска библиотекэдэ уншажа, үзэжэ болоно.

О. ТУГУТОВА.
М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын хүдэлмэрилэгшэ.

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ КЛУБ

ФОТО РЕПОРТАЖ

Белоруссиин Минскэ автозаводой бүтээн гаргаһан продукци ганса орон дотороо бэшэ, мүн хилын саана, холуур сууршадаг юм. Һаяхан энэ заводой хүдэлмэришэд соёлой шэнэ байшан толлобо. Профсоюзай мүнгэ зөөреэр, гадна заводой нэмэри олзо доходой зарим хуби мүнгөөр иимэ байшан бодхоогдоһон байна бшуу.

Хүдэлмэришэдэй клуб автозаводойхидой сүлөө сагаа үнгэргэдэг дуратай газарынь болонхой. 1200 хүдэлмэришэд болон тэдэнэй гэр бүлынхид уран һайханай бүлгэмэй кружогуудта ябалсана. Мэдээжэ актер, режиссер, соёл культурын ажал ябуулагшад кружогуудта һонирхолтой хэшээлнүүдые үнгэргэдэг байна. Жэшээнь, заводой театральна студиие Белоруссиин мэдээжэ актер, СССР-эй арадай артист Здислав Стомма хүтэлбэрилнэ. Автозаводойхид үнгэрһэн жэлдэ совет болон хилын саанахи авторнуудай зүжэгүүдые харуулһан байна. Хүдэлмэришэдэй коллективэй табиһан шэнэ зүжэгэй болоходо, мянган хүнэй һууритай зал соо нэгэшье сүлөө һуури олдодоггүй. Театрынь арадай театр гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүргэнхэн. Иимэ үндэр нэрэ зэргэдэ бэлиг шадабаритай уран һайханай бүлгэм хүртэдэг лэ гээшэ. Тиихэдэ соёлой байшангай уран һайханай үшөө хэдэн ансамбльнууд иимэ нэрэ зэргэтэй юм.

Үдэшэ болоходо, байшангай олон тоото таһагууд соо хатарай, дуунай, оркестрэй болон киностудиин репетицинүүд эхилдэг. Харин үдэрынь эндэ эдиршүүлэн хонгёо абяан таһардаггүй. Эндэ куклануудай театр, хүгжэмэй студи, хоор, уран зурагай студи эмхидхэгдэнхэй.

Субботын, амаралтын үдэрнүүдтэ эндэ илангаяа хүлгөөтэй. Амаралтын үдэрнүүдтэ олон тоото нэгэдэлнүүд, лекторинууд хүдэлдэг. Хатарай зал соо оркестр наадана. Абяа шэмээгүй газарта орожо, нүхэдтэйгөө хөөрэлдэхэ гээ һаатнай, энэ байшан соо зохидоор түхеэрэгдэһэн булангууд, холлнууд бии.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Минскын автозаводой соёлой байшангай фойе соо; автозаводой залуу хүдэлмэришэд —хатарай ансамбльда хабаадагшад репетицинүүдэй забһарлалай үедэ.

АПН-эй фото.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ГРАФИГҺАА УРИДЛАН

СОФИ. БКП-гэй XI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсоһон үйлэдбэриин хэдэн арбаад коллектив энэ жэлэй зургаа һарын даабарииe нэрэтэй солотонгоор дүүргэбэ. Толбухинска районой «Оброчиште» уурхайн нүүрһэшэд түрүүшын хахад жэлэйнгээ даабариие болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайдаа мэдээсээ. Үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, тус уурхайда 35 процентээр ехэ руда абтаһан байна.

Благоевградска округой үйлэдбэриин 20 коллектив графигһаа уридлан ажаллажа байна. Арадай ажахы түсэбһөө гадуур 2,7 миллион лев сэнтэй продукци абаба.

ВЕНГРИИН МЕБЕЛЬ БҮТЭЭГШЭДЭЙ АЖАЛ ХЭРЭГҮҮД

БУДАПЕШТ. Һүүлэй жэлнүүдтэ Венгриин мебелиин промышленность хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байнхай. Предприятинуудта һэльбэн шэнэдхэһэнэй, шэнэ юумэ хэрэглэһэнэй ашаар үнгэрһэн түсэбтэ табан жэлдэ орон дотор мебель бүтээлгэ 50 процентээр ургаһан байна. Энэ саг соо 200 шэнэ зүйлэй мебель бүтээн гаргагдаһан байна.

Түсэбтэ энэ табан жэлэй туршадашье мебелиин промышленность найдамтайгаар хүгжэжэ байнхан. Мебель үйлэдбэрилгые 35—40 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ хараалагданхан. Мебель бүтээдэг фабрикануудые саашадань һэльбэн шэнэлэлгэ, тэдэниие мүнөө үе сагай эрилтэдэ харюусама түхеэрэлгэнүүдээр хангалгада онсо анхарал хандуулагдана. Энэ зорилгоор 1,2 миллиард форинт мүнгэн һомологдонхой.

ГДР-эй БАРИЛГАШАДАЙ ҺАЙНДЭР

БЕРЛИН. Энэ жэлэй эхинһээ хойшо ГДР-эй ажалшад шэнэ болон капитальнаар заһабарилагдаһан 57 мянга гаран байратай болоо. ГДР-эй барилгын индустри болон барилгын материалнуудай промышленностиин ажалшад заншалта һайндэр — барилгашадай үдэрые иимэ амжалтануудтайгаар угтаба.

СЕПГ-гэй IX съездын документнүүд соо тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, байрын гэр барилгын түсэбүүд ажалшадай һуудал байдалые саашадань һайжаруулха хэрэгэй эшэ үндэһэн байһаар. Республикын барилгашад болон хабсаргагшадай коллективүүд үнгэрһэн түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые дүүргэжэ, 600 мянган байра гүрэндэ тушааба.

ЕРЭЭДҮЙНГӨӨ ЗАЛУУ ҮЕТЭНДЭ

ПРАГА. Эртэ урда сагай Прага хотын үйлсэнүүдтэ үнгэрһэн зуун жэлнүүд үе сагайнгаа шэнжэ түхэл үлөөһэн байдаг. Ниислэлэй мүнөө үеын түб архитектурын заповедник шэнги: 810 гектар газарта гүрэнэй сахин хамгаалжа байдаг хоер мянга гаран хүшөө бии.

Социалис общество оронойнгоо түүхэтэ болон соёл культурын ёһо заншалые наринаар сахин хамгаална. ЧССР-эй правительство ган сал нёдондо жэлдэ хүшөөнүүдые һэльбэн шэнэлхэ, сахин хамгаалха хэрэгтэ 200 миллион крон, харин табан жэлэй туршада энэ хэрэгтэ 800 миллион шахуу крон һомолһон байна.

ҺУРГУУЛИИН МУЗЕЙНҮҮД

ВАРШАВА. Фашистнуудаар хюдагдаһан Нализкув гэдэг гэр бүлынхидтэ зорюулжа бодхооһон хүшөө Польшын Миньск-Мазовецк хото шадархи Глиняк һууринда байдаг юм. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай жэлнүүдтэ тэдэнэй гэр Польшын хүдэлмэришэнэй партиин нюуса байрань байһан. Энэ бүлын найман хүн бүлтадаа немец булимтарагшадтай, Эхэ оронойнгоо ерээдүйн гэгээн гэрэлтэ байдалай түлөө тэмсэдэг байгаа.

Наһа барагшадай дурасхаалые нангинаар сахин хамгаалжа байһанай гэршэ — сэсэгүүд хүшөөгэй дэргэдэ табяатай юм.

ПОЛЬШО. «Продукциингаа шанар һайжаруулха, ассортиментыень үргэдхэхэ», — Опочнодохи керамическа плитагай заводой коллектив иимэ зорилготой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: инженер Ян Бартчак, Мария Байновска гэгшэд шэнэ зурагуудые зүбшэн хаража байна.

ЦАФ—ТАСС-ай фото.

ГАЛАЦАЙ ХҮСЭН УРГАНА

БУХАРЕСТ. Галацай металлургическа комбинадта орон дотор эгээл хүсэтэй коксын табадахи батарейн барилга дүүрэбэ. Эндэ жэл бүри 700 мянган тонно һайн шанартай кокс үйлэдбэрилэгдэхэ юм.

Галацада баригдаһан шэнэ, хоморой шухаг энэ түхеэрэлгэ хадаа Румыниин металлургическа промышленностиин хүгжэлтэдэ Советскэ Союзай ашаг үрэтэй туһаламжын үрэ дүн болоно. Энэ батарейн түхеэрэлгэнүүд совет предприятинуудта бүтээгдэнхэй. СССР-һээ ерэһэн бүлэг мэргэжэлтэд батарейе хабсаралгада, ашаглалгада тушаалгада, мүн тэрэниие хүдэлгэжэ эхилхэдэ румын нүхэдтөө туһалһан байна.

БАЙРЫН ШЭНЭ ГЭРНҮҮД

ГАВАНА. Кубын ниислэлтэй зэргэлээд байдаг Аламарта байрын шэнэ гэрнүүд ашаглалгада оруулагдаба. Гаванаһаа зүүн тээшэ, булан тохойн хооһон байһан газарта хэдэн жэлэй саада тээ түрүүшын барилгашад ерээ һэн. Мүнөө Аламар хото ниислэлэй барилгын ехэ талмай, хэдэн мянган гаванынхидай ажаһуудаг район болонхой.

(ТАСС).

Соёл культурын hонин

МАНАЙ АЙЛШАД

СОВЕТ ДУУНАЙ hАЙНДЭР

hАПХАН ДУУНДА дуратай хүн үгы шахуу гээбы Июлиин 10-да манай Буряад орондо дуунай hайндэр эхилхэнь РСФСР-эй Композиторнуудай холбооной. мүн СССР-эй Композиторнуудай холбооной дэргэдэхи совет хүгжэмые олоной дунда нэбтэрүүлгын бюрогой үүсхэлээр, Буряадай АССР-эн Соёлой министерствын, республикын Композиторнуудай холбооной дэмжэлгээр тэрэ hайндэр арбан хоногой туршада Буряад орондомнай болохо юм.

Тэрэ hайндэртэ хэд хабаадахаб? «Россин композиторнууд — Буряадай ажалшадта» гэhэн уряа доро үнгэргэгдэхөөр хараалагдаhан hайндэртэ хабаадахаяа РСФСР-эн Композиторнуудай холбооной эмхидхэлэй секретарь **Владислав Игоревич Казенин**, манай хүүшанай танилнууд — РСФСР-эн болон Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагшад **Александр Флярковский Евгений Родыгин** хоёр, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша, «Номгон Дон» гэжэ олондо мэдээжэ оперын автор **Иван Иванович Дзержинский**, СССР-эй арадай артист **Дмитрий Яковлевич Покрасс**, Дагестанай АССР-эй арадай артист **Ширвани Чалаев**, хүүгэдтэ зорюулhан олон дуу зохёогшо **Людмила Алексеевна Лядова**, композиторнууд **Евгений Птичкин**, **Юрий Чичков**, **Борис Фиготин**, **Эдуард Ханок** (Белоруссн) гэгшэд манда айлшаар буухаяа байна. Гадна РСФСР-эй Композиторнуудай холбооной арадай ансамбль (хүтэлбэрилэгшэнь — **Дмитрий Покровский**), «Совет дуун» гэжэ вокальна квартет (дүрбэн хүнэй гүйсэдхэдэг), Москвагай болон Ленинградай филармониин дуушад, гадна Москва болон Ленинград, Свердловск хотонуудай концерт үгэдэг эмхинүүдэй түлөөлэгшэд Бүхэсоюзна радио ба телевидениин артистнууд—бүхы дээрээ 50 гаран хүн ерэхэ. Буряад ороной ажалшадтай уулзаха юм.

Бүхы ерэhэн айлшадай болон манай республикын «Байгал» гэжэ дуу хатарай ансамблиин хабаадалгатай эгээл түрүүшын ехэ концерт авиазаводой стадион дээрэ июлиин 10-да 18 сагта болохо байна.

Мүн лэ бултанай хабаадалгатайгаар июлиин 11-дэ Гусиноозерск хотодо, июлиин 12-то Мухар-Шэбэртэ, июлиин 13-да Онохон тосхоной стадион дээрэ болохо ехэ концертнүүдтэ хүн зон уригдана.

Удаань ехэ концертдэ хабаадагшад долоон бүлэг боложо хубаараад Баунтын, Хяагтын, Зэдын, Хориин, Хэжэнгын, Захааминай, Кабанскын, Улаан-Үдын аймагуудаар ябажа, тэндэхи ажалшадые, олониитые совет дуунай дээжэтэй, зохёохы ажалтаяа танилсуулха юм. Тиихэдэ нэгэ бүлэг Хойто-Байгалай аймагта ошожо, БАМ-ай барилгашадтай уулзаха түсэбтэй.

Мүнөө СССР-эй Композиторнуудай холбооной дэргэдэхи совет хүгжэмые олоной дунда нэбтэрүүлгын бюрогой түрүүлэгшэ **Геннадий Петрович Никитин** ерээд, бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэлсэжэ байнхай. Журналистнуудтан уулзахадаа, Г. П. Никитин иигэжэ хөөрөө:

Ямар зорилготойгоор энэ hайндэр үнгэргэгдэхэ гээ юм гэжэ тон зүб асуубат. Зохёохы ажалтан хадаа арад зонтоёо нягта барнсаатай байха ёhотой гэжэ манай түрэл парти эзэнhээ урдашье hургадаг байгаа. КПСС-эй XXV съезд дээрэ энэ эрилтэ хадаа бүришье хурсаар табигдаа гээшэ. Зохёохы ажалтанай, тэрэ тоодо дуу, хүгжэм зохёогшодой бүтээлнүүд угаа ехэ хүмүүжүүлхы удха шанартай ха юм даа. Дуу абаад үзэбэлнай, хүдэлмэришэд, таряашад, малшад, сэрэгшэд, эдир үетэн гүнзэгы удхатай hайхан дуунда дуратай ха юм. Танай республикые шэлэhэмнай нимэ удхатай юм. Ороноймнай Дурна зүгтэ композиторнуудай нютаган холбоон үгы юм. Хабаровскда хоёр хүн болодог. Харин Буряадай АССР-тэ Композиторнуудан холбоон—яhала эмхидхэл болон ябуулга hайнтай организаци бии байна гээшэ. Тиимэhээ манай хэмжээ ябуулгада Баудоржо Ямпилов түрүүтэй нютагай хүгжэмшэд хабаадаха. Бидэ шагнагшадые имагтал хүхеэхэ бэшэбди. Манай арад зон хүхижэ шададаг ха юм даа. Харин совет дуунай уран hайханай талые гүнзэгы удхые олоной hонорто хүргэхэ зорилготойбди...

Бүхы айлшад июлиин 9-дэ буухаар хүлеэгдэнэ.

Ц. ДОНДОГОИ

УРАН ЗУРАГ

hаяхан Буряадай АССР-эй бүлэг уран зураашад БАМ-да ошоод ерээ. Уран зураашадай түлөөлэгшэдые Т. А. Рудь хүтэлбэрилээ юм. Тэрэ бүлэгэй бүридэлдэ уран зураашад В. Архипов, Э. Аюшеев, И. Алтаев болон бусад оролсоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уран зурааша Т. А. Рудь БАМ дээрэ шэнэ бүтээлээ эхилээд байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

СОЁЛОЙ ТАЛМАЙДА

Улаан-Үдымнай алишье гудамжын ехэ гэрнүүдэй хоорондо зохидхоноор баригдаhан талмайхануудые харахан байхат. hандалинууд жэрылдэн табигдаhхай, модод урдань ендэр түхеэрэгдэнхэй. Хүнүүд сүлөөтэй сагтаа эндэ сугларжа, зүжэг наада хараха, хөөрэлдөө шагнадаг юм.

Эдэнние ойлгууламжын талмайхан гэжэ нэрлэдэг hаяшаг Улаан-Үдын Терешковагай нэрэмжэтэ гудамжын гэрнүүдэй хоорондо үшөө нэгэ талмайхан нээгдээ.

ДЕЛЕГАДТАЙ УУЛЗАБА

Совет эмхидхэгдэжэ, Ц. Ж. Жапова гэгшэ эрхилэгшээр томилогдоо.

КПСС-эй XXV съездын делегат Любовь Николаевна Кузнецова ерэжэ, сьездын хэйшан гэжэ үнгэрпэн тухай, мүн ямар зорилгонуудые хараалhан тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэhэн байна. «БАМ—үе сагай агуу барилга» гэжэ темэдэ хөөрэлдөөн тон hонирхолтойгоор үнгэрөө. Экономикын эрдэмэй кандидат Б. Л. Раднаев Байгал-Амарай түмэр замай аихабтар ехэ удха шанартаие удхалан хөөрөө. Удаань хэды олон асуудалнуудта харюусаhан байна.

Октябрьска районой 20-дохи hургуулиин үхибүүд зүжэг наада харуулжа, магтаал hайшаалда хүртөө. Уласхоорондын асуудалаар hургуулиин директор Н. С. Королева элидхэл хээ.

Д. МУНКОЕВ.

АГИТБРИГАДА

АЯН ЗАМДАА

Хониной ноохо хайшалха, үбпэ тэжээл бэлдэхэ халуун хапын үедэ хүдөөгэй соёлшод мүн баhа сүлөөгүй байдаг. Энэншье ойлгосотой. Хонишод, hаалишад болон таряашадые соёлой талаар таталгаряагүй хангажа, урма зориг бадаруулхые оролдоно бшуу.

hүүлэй үдэрнүүдтэ Ивалгын соёлой байшанда хүгжэмэй ирагуу аялга зэдэлжэ, хатар наадан гүйсэдхэгдэжэ байгаа. Эндэ зүжэг табигдаагүй, харин агитбригадын гэшүүд хүдөө ошохо хүсэлтэй, ээлжээтэ концертээ бэлдэхэ юм.

hаяшаг тус агитбригада Дээдэ болон Доодо Ивалгада ошожо, тэндэ хонидон ноохо хайшалжа байhан хүнүүдые зүжэг наадаараа баясуулаа. Тиихэдэ манай Ивалгада үйлэдбэриин бригадануудай республиканска слет болоhон юм. Эдир механизаторнууд, луговодууд бэлиг шадабаряа туршалсаба. Слёдой hүүлээр агитбригада концерт харуулжа, тэдэнние баясуулаа. Зүжэг наадыень hайжаруулха, саг үргэлжэ шэнээр найруулан зохеохо талаар уран hайханайнь хүтэлбэрилэгшэ Николаи Максимович ехэ юумэ хэнэ.

Агитбригада хүдөө нютагуудаар таhалгаряагүй ябажа, зүжэг наада харуулжа байна.

А. НИМАЕВ.
Улаан-Үдын аймаг.

ОРОДОЙ УГАЛЗАНУУД

Шабар аяга, горшоогууд, гоёор хэгдэhэн халбаганууд, түмэр болон модон дээрэ хэгдэпэн hиилүүр, вологодско угалзанууд—эдэ бүгэдэ хадаа арадай урашуулай хэhэн бүтээлнүүд хүн зониие гайхуулхал еhоороо гайхуулна.

Мүнөө Москва хотодо «Ородой угалзанууд» гэпэн магазин нээгдэнхэй. Бэлигтэй урашуулай бүтээпэн хэрэгсэл, гоёолтонуудые эндэ худалдажа абахада болоно. Вологдапаа асаргдаhан угалзануудые, нилээд олон бүтээлнүүдые худалдан абахаяа хүнүүд олоороо энэ магазинда ерэдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Ородой угалзанууд» гэhэн магазин соо.

АПН-эй фото.

ХАНОЙ

БҮГЭДЭ АРАДАЙ ДЭМЖЭЛГЭ

ТАСС

Вьетнамай Социалис Республикын Национальна суглаанай сессиин хүдэлмэрээ дүүргэhэнэй хүндэлэлдэ Ханойн ажалшадай митинг эндэ үнгэргэгдэбэ.

СРВ-гэй президент Тон Дык Тханг, Национальна суглаанай саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшэ Чыонг Тинь, Вьетнамай Ажалшадай партиин ба СРВ-гэй правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд митингдэ хабаадалсаа.

СРВ-гэй Гүрэнэй гимные сэрэгэй оркестрэй гүйсэдхэлгөөр митинг эхилбэ. Пионернууд оронойнгоо хүтэлбэрилэгшэдтэ баглаа сэсэгүүдые барюулhан бахха юм. Олон мянган hурагшад митингын болоhон стадионой талмай дээрэ СРВ-гэй туг, ПТВ-гэй туг зураhан. «Бидэ Хо Ши Миндэ баяр баясхалантайбди» гэhэн үгэнүүдые бэшэhэн байна.

Ханойн захиргаанай комитедэй түрүүлэгшэ Чан Зуй Хынг митинг дээрэ үгэ хэлэбэ. Үнгэрhэн сесси түүхэдэ орохо байна гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Гушан жэл соо эрэлхэгээр тэмсэжэ, вьетнам арад бүрин бэеэ даанхай, эрхэ сүлөөтэй байдалтай болоо. Вьетнамай Социалис Республикые байгуулпан, социализмын замаар Вьетнамые урагшань дабшуулhан Национальна суглаанай сессиин хүдэлмэриин дүнгүүд ороной байдалда шухала удха шанартай байна гэжэ Чан Зуй Хынг тэмдэглэбэ.

ВАШИНГТОН

США-гай БАЙГУУЛАГДАhААР 200 ЖЭЛЭЙ ОЙ

ТАСС

Холбоото Штадууд бэеэ даахан байдалтай болоhоор 200 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэбэ. Энээндэ зорюулагдаhан баяр ёhололнууд ороной нииспэлдэ, бусад хото городуудта болоhон байна. Далбагата онгосошодой уласхоорондын гоё hайхан парад Нью-Йорк хотодохи Гудзон мүрэн дээрэ болобо.

200 жэлэй урда тээ республика байгуулhан тухай соносхожо, ороной хүн зондо адли тэгшэ эрхэ, сүлөөтэ байдал олгоhон «Бэеэ даахан байдалай декларацинн» гар табигдаhан Филадельфи хотодо энэ hайндэр илангаяа үргэнөөр тэмдэглэгдээ. Президент Дж. Форд Филадельфидэ үгэ хэлэхэдээ, ороноймнай урда шиидхэгдэхэ ёhотой үшөө олон асуудал бии байна гэжэ мэдүүлбэ.

Түрүү үзэлтэй Америкэ «Бэеэ даахан байдалай декларациие» хүндэлжэ, энэ ойе өөhэдынхеэрээ баяр баясхалантайгаар тэмдэглэhэн байна. Ниитын эмхинүүдэй үргэн ехэ нэгэдэл болохо «Июлиин 4-нэй бүлэглэлэй» эмхидхэhэн Филадельфидэ жагсаал, митинг hүр жабхалантайгаар үнгэрбэ.

Америкын үндэhэн арад зоной үгытэй ядуу байдалтаи байhыень hануулжа, адли тэгшэ эрхэ олгохо эрилтэтэйгээр хэдэн зуугаад индеецүүд энэ үдэр Сагаан байшан ба конгресс худар ошоhон байна.

УНШАГТЫ hонирхохол байхат

МОДООР ХЭГДЭhЭН СКУЛЬПТУРАНУУД

ТУСХАЙ мэргэжэлгүй [illegible] зурааша Николай Козыр[illegible] бүтээлнүүдэй выставкэдэ [illegible] доор хэгдэhэн 120 скульпт[illegible] табигдаhан байна. Костр[illegible] хотын соёлой ба амарсл[illegible] сэсэрлиг соо энэ выставкэ [illegible] дээ. Эдэ бүтээлнүүд уран [illegible] та хүнэй олон жэл соо хэ[illegible] үсэд нэтэрүү ажалай үрэ [illegible] болоно. Тэрэ Кострома [illegible] рай ой соогуур ябажа, э[illegible] дүрсэтэй модоной гэшүү[illegible] үндэhэ, түгсүүлнүүдые бэ[illegible] жэ олохын тула ехэ хүсэ [illegible] далаа гаргадаг байна. Тэрэ [illegible] гаран жэл соо эндэхи ой [illegible] гын альганайшье шэнээн [illegible] рые тон hайн мэдэхэ бол[illegible] хой.

Уран зурааша элдэб тү[illegible] дүрсэтэй модоной гэшүү[illegible] дэhэ, мүн улхантай модо [illegible] дэржэ олодог юм. Олоhон б[illegible] рээ, тэрэ эндэ тэндэhээнь [illegible] тагаар түнхижэ, отолжо, э[illegible] ан амитадые, шубуудые [illegible] жаалган бүтээдэг байна. Т[illegible] гэжэ ород арадай үльгэр [illegible] тохонуудай геройнууд му[illegible] лэнхэй. Мэхэтэй Балда, И[illegible] нушка ахайтай Алёнушка [illegible] хэй, шоно ба бэлтэгэр-түхэ[illegible] чюдэтэй бэгсэргэ болон бу[illegible] үльгэр домогой гол геройн[illegible] таи эндэ уулзажа болоно.

ГОБУСТАНАЙ ХАБСАГА[illegible] ДЭЭРЭХИ БЭШЭГ

ГОБУСТАН хадаа хүхэ [illegible] хан огторгой доро ба[illegible] өөрсэ янзын музей болон[illegible] Эртэ урда сагай уран зу[illegible] шадай зохёол бүтээлнү[illegible] тэрэ олон мянган жэл соо [illegible] гинаар сахин хадагалжа ба[illegible] на. hүүлэй жэлнүүдтэ б[illegible] дэлхэй дээрэ мэдээжэ боло[illegible] хабсагай дээрэхи 4 мянган [illegible] рагта үшөө мянга гаран з[illegible] нэмээгдээ.

Гобустанай гүрэнэй түүх[illegible] уран зурагай заповедниг[illegible] Азербайджанай Наукани[illegible] академиин түүхын инститиу[illegible] хүдэлмэрилэгшэдэй саг [illegible] [illegible] хэжэ байдаг археологиче[illegible] ска малталгын үедэ эдэ зу[illegible] нүүд олдоhон байна. 800 [illegible] хүү хабсагай, шулуун бури[illegible] хэлдэ абтаа.

Энэ асари ехэ суглуулбари[illegible] урдын зүйлнүүдтэй адли, э[illegible] олдошонууд мезолидай үеhо[illegible] эхилээд хүнэй ажабайдал[illegible] пэргээн байгуулна. Эгээл [illegible] тэ урда сагта шулуун о[illegible] хэгдэhэн зураг бүтээлнүүд [illegible] мянган жэлэй бэшэ, харин 20 мянган жэлэй урда тээhээ [illegible] дэhэтэй гэжэ эрдэмтэд х[illegible] гаидахи зурагуудые шэнж[illegible] хэдээ тобшолол хэhэн байна.

«ГАЛ»-АЙЛШАН

ЭНЭ УШАР hүниин [illegible] түлэб орожо байhан з[illegible] аадарай үедэ болобо. Н[illegible] кузнецкэ хотодо ажа[illegible] Д. Г. Гальперинагай гэр[illegible] монсогор залин харбажа о[illegible] пон байгаа.

Хүлеэгдээгүйгөөр орожо [illegible] пэн «гал»-айлшан эндэ ех[illegible] үймөө татаа, мэгдэхээгээ. Ху[illegible] гэдэй бүмбэгын тухай ааб, [illegible] рэлтэжэ, хүнхинэн шууяж[illegible] байhан монсогор залин сон[illegible] нуудай нэгые тэhэ сохёод, т[illegible] алга руунь орошоhон байна. Удаань тэрэ ханаарнь тата[illegible] тай байhан электрын элшэ х[illegible] сэнэй утаhа таhа татаhан, электро-счетчигыень дүргэжэ, коридор соогуур монсогоноо эрьелдээд, гал болон шуяаhаа айhан hүрдэhэндөө а[illegible] басагантаяа хоргодожо байhан хүгшэнэй таhалга руу ороо[illegible]. Эндэ монсогор залин бага о[illegible] шэ hүйдхэл хээ. Хаhадань х[illegible] дэн гүнзэгы нүхэ гаргажа[illegible], [illegible] шо сасаржа, гэр соохи зөөри хогшолыень галдаа, тиигээд г[illegible] hэршэхэдэнь, гашуун удхэн утаа уняар таhалга соо дү[illegible] рэшэhэн байна.

ЭРБЭЭХЭЙНҮҮД СЭСЭРЛИГЫЕ ШЭМЭГЛЭНЭ

СИДНЕЙ хотын хүн зон гай[illegible] халтай [illegible] зоологическа саадта орохо аргатай болоно [illegible] зариманиинь поли[illegible] дээрэ байрладаг, зариманиинь модон дээгүүр татагдаhан шүүр-таhалга соогуур, нүгөө дүүлынь гоё hайхан сэсэгэй hөөг бургааhанай табигдааша шэллэгдэhэн павильон соогуур ажамидардаг юм. Энэ сэсэрлиг соо эрбээхэйнүүд амидарна. Эндэ 800 гаран элдэб түрэлэй эрбээхэйнүүд бии. Эдэнэй эноэ тэндэhээ ниидэхэ, буужа байхые харахада, ямар нэгэ гоё hайхан, элдэб үнгэтэй сэсэрлиг соогуур сэнгэн ябаhандал мэтэ болохош.

(ТАСС)

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.40 — «Бидэнэр байгаалитай танилсанабди» (үнгэтэ). 11.05 — «Хатарай дүрсэнүүд». 11.50 — Забhарлалга. 12.00 — Шэнэ hонин. 12.10 — «Хүүгэдэй хүгжэмтэ театр» (үнгэтэ). 13.55 — Ороной телестудинуудай баримтата фильмүүдэй программа. 14.50 — «Спортлото» наадалга (үнгэтэ). 15.00 — «Семнадцать мгновении весны» (3-дахи сери). 16.10 — П. Чайковский. «Ромео ба Джульетта» — увертюрэ-фантази. 16.30 — «Миг тьмы не ослепит нас» — баримтата фильм (ГДР). 17.50 — Забhарлалга. 18.00 — «Время».

Улаан-Үдэ. 18.30 — Буряадай оперо, баледэй театрай баледэй артист Б. Васильевай концерт. 18.50 — Телевизионно hонин. 19.10 — «Институт ба үйлэдбэри».

«Орбита». 19.50 — «Танай hанамжа» (үнгэтэ). 21.00 — Шэнэ hонин. 21.15 Забhарлалга. 21.25 — «Семнадцать мгновений весны» (3-дахи сери). 22.30 — «Миг тьмы не ослепит нас» (ГДР). 23.50 — «М. Рензен дуулапа» (үнгэтэ). 21.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 18.30 — «Семнадцать мгновений весны» (3-дахи сери). 19.40 — «Спортлото» наадалга (үнгэтэ).

Улаан-Удэ. 19.50 — «Басагадай дуу аялганууд» — фильм-концерт. 20.15 — «Уран зохёолшодой дүрсэнүүд». Ч-Р. Намжилов.

СПОРТ

БАТУТ. Спортын энэ зүйлөөр дэлхэйн чемпионат США-гаи Талс хотодо үнгэргэгдэжэ, совет спортсменүүдэй толотомо илалтаар дүүрэбэ. Манай батутистнууд программын бүхы зүйлнүүдээр илажа, дүрбэн алтан нэгэ мүнгэн, нэгэ бронзо медальнуудта хүртэhэн байна.

Манай спортсменууд С. Левина, Е. Янес, ФРГ-гэй түлөөлэгшэ Р. Тиссон гэгшэд дэлхэйн чемпионуудай нэрэ солодо хүртөө.

СПАРТАКИАДА. hурагшадай бүхэсоюзна спартакиада Львов хотодо нээгдэбэ. 6 мянга гаран hурагшад бүхы союзна республиканууды, Москва, Ленинград хотонуудые түлөөлнэ. Эдэнэр спортын 20 зүйлөөр мүрысэхэ юм. Эдир футболистнууд тамарагшад мүрысэжэ захалба.

ШАТАР. Дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаха эрхэ олохын тула зоно хоорондын нааданай ээлжээтэ уулзалганууд үнгэргэгдэбэ. Эндэ Ульман (ГДР) Браун (США) хоёрой уулзалга 91-дэхи ябадалдаа тэнсэлгээр дүүрээ. 15 наадаhай hүүлээр Бразилиин Э. Мекинг түрүүлжэ ябана. Тэрэ 11,5 очкотой болонхой. В. Горт (ЧССР) — 11, совет шатаршад Л. Полугаевский, В. Щешковский тус тустаа 10 очкотой.

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭ. Болгариин спортсменка Иванка Христова хоёр үдэрэй турша соо болоhон мүрысөөнэй үедэ ядро түлхилгөөр дэлхэйн рекордые хоёр удаа шэнэлбэ. ГДР-эй түлөөлэгшэ Марианне Адам гэгшын урдын рекордые (21 метр 67 сантиметр) түрүүлэн 20 сантиметрээр, удаань 22 сантиметрээр үлүлээ.

***

СССР-эй ба США-гай эдир хүнгэн атледүүдэй заншалта мүрысөөн Таллин хотодо боложо дүүрэбэ. Эндэ совет спортсменүүд 213,5:163,5 тоотойгоор шүүhэн байна. 200 метрэй зайда урилдахадаа, Мария Кульчунова оронойн шэнэ рекорд тогтообо—23,2 секунда. Владимир Киселев 19 метр 36 сантиметртэ ядро түлхижэ, бүхэсоюзна рекорд тогтообо. Сергей Литвинов 72 метр 38 сантиметртэ балта шэдээ. Энэнь эдиршүүлэй дунда Европын рекорд болоно.

УРАН hАЙХАНАЙ ГИМНАСТИКА. Киевэй спортсмен басаган Ирина Дерюгина Канадын Торонто хотодо үнгэргэгдэhэн уласхоорондын мүрысөөндэ хабаадахадаа, илажа гараба. Омскын түлөөлэгшэ Галима Шугурова хоёрдохи hуури эзэлээ.

ОЛИМПИАДА. Пионерэй олимпиада Чехословакиин Прешов хотодо дүүрэбэ. СССР-эй ГДР-эй, Болгариин, Чехословакиин hурагшад энээндэ хабаадапан байна. Талмайн ээзд нэгэдэхи hуури эзэлбэ. Совет пионернүүд гурбадахи hууриида гараа.

ФУТБОЛ. СССР-эй кубогто хүртэхын түлөө хахад финалаан мүрысөөндэ Тбилисиин «Динамо» — Днепропетровскын «Днепртэй», Ереванай «Арарат» — Донецкын —«Шахтёртой» наадаха болобо.

ТЕННИС. Швециин 20 наhатай теннисист Бьерн Борг Уимблдоной наадаанда илажа гараба. hүүлэй гушан табан жэл соо болоhон мүрысөөнэй үедэ иимэ залуу спортсмен илажа гараагүй юм. Түгэсхэлэй наадаанда тэрэ Румыниин бэрхэ теннисист Илие Нэстасые 6:4, 6:2, 9:7 тоотойгоор шүүгээ.

Эхэнэрнүүдэй дундаhаа США-гаи спортсменка Крис Эверт Австралиин түлөөлэгшэ Ивонн Коулиие 6:3, 4:6, 8:6 тоотойгоор илаhан байна.

ВЕЛОСИПЕД. Куйбышев хотын спортсмен Александр Аверин Югославида үнгэргэгдэжэ байhан олон үдэрэй уласхоорондын мүрысөөнэй 9 шатын дүнгүүдээр эрхимлэжэ ябана. Совет велосипедистнүүд командаараа түрүү hуури эзэлнэ.

(ТАСС).

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай нэгэ сэлмэжэ, нэгэ бүрхэжэ байха. Зарим нютагуудта багаханаар бороо орохо. Баруун тээhээ секундын 3—7 метр хүсэтэйгээр hалхилха. 23—28 градус дулаан болохо. Байгал шадар, хойто аймагуудта 19—24, Улаан-Үдэдэ 25—27 градус дулаан болохо.

Июлиин 9-hөө 13 болотор нэгэ сэлмэжэ, нэгэ бүрхэжэ байха. Энэ үеын түрүүшын хахадта хура бороо орохогүй, hүүлшын хахадта багаханаар бороо орохо. Баруун тээhээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгээр hалхилха.

Телефон телеграф радио ХИЛЫН саанаhаа

МЕХИКЭ

Мексикын шэнэ президент hунгагдаа

ТАСС

Хүтэлбэрилхы институционно-революционно партиhаа (ИРП) дэбжүүлэгдэhэн кандидат Хосе Лопес Портильо Мексикын шэнэ президент болобо. Даб дээрэ тоолон гаргаhан мэдээнэй ёhоор, июлиин 4-дэ үнгэргэгдэhэн hунгалтын үедэ тэрэ hунгагшадай олонхиин дуу абаhан байгаа.

Хосе Лопес Портильо 56-тай юм. Тэрэ юрист мэргэжэлтэй. 1973 оной май hараhаа 1975 оной октябрь болотор мүнөөнэй правительствада тэрэ финансын ба гүрэнэй урьhаламжын министр байhан. Зургаан жэлэй болзороор hунгагдадаг президентын уялгануудые тэрэ байгша оной декабриин 1-hээ гүйсэдхэжэ эхилхэ ёhотой.

Урда тээнь байhан гүрэнэй толгойлогшо Луис Эчеверриин гадаадын политическэ хараа шэглэлые баримталан үргэлжэлүүлхэб гэжэ Х. Лопес Портильо hунгалтын дүүрэhэнэй hүүлээр мэдүүлбэ.

Шэнжэлэгшэдэй hанамжаар, хүн зон hунгалтада эдэбхигүйгөөр хабаадаа. Багсаамжалхада, бүхы hунгагшадай 60 шахуу процентнь hунгалтада хабаадаа.

АФИНА

Президент Макариосай хөөрөөн

ТАСС

Кипрэй асуудалаар ООН-ой Аюулгүйн Соведэй ба Генеральна Ассамблейн шиидхэбэринүүд энэ асуудалые үнэн зүбөөр шиидхэхэ зам нээнэ гэжэ Кипрэй Республикын президент архиепископ Макариос «Ризоспастис» газетын корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө тэмдэглээ. Эдэ шиидхэбэринүүд манай орон доторхи байдалые гуримшуулан шиидхэхэ арга олгохо байна.

Кипрэй асуудалые гуримшуулан шиидхэхын тула Советскэ Союз ба бусад социалис оронууд ехэ оролдолго гаргана гэжэ Кипрэй президент онсолон тэмдэглээ. СССР ба бусад социалис оронуудай оруулhан ехэ хубитые бидэ үндэрөөр сэгнэнэбди гэжэ Макариос мэдүүлбэ. ООН-ой оршондо Кипрэй асуудалые шиидхэхэ олоной хабаадалгатай уласхоорондын конференци зарлаха тухай совет дурадхалые Кипрэй правительство дэмжэнэ гэжэ президент хэлээ.

БЕЙРУТ

ШАХАРДУУ ШАНГА БАЙhААР

ТАСС

Үнгэрhэн үдэрнүүдтэ Ливандахи байдал дахинаа шахардуу шанга болобо. Энэ юунhээ болооб гэхэдэ, нэн түрүүн Ливанай ниислэл хотын зүүн-урда захадахи Палестинын зугадагшадай Телль-Заатар гэдэг лагерьта хархис христианска хүсэнүүдэй добтолгоёо hэргээhэнhээнь энэ ушар тохёолдоhон байна.

14 hара соо [illegible] орон дотор үргэлжэлжэ байhан зэбсэгтэ хэмороо зүришэлдөөнэй үедэ июлиин 5-най үдэр илангаяа шуhа адхаралгата байба гээд Ливанай хэблэл бэшэнэ. Байлдаанай болоhон районуудта 259 хүн алуулаа, 240 хүн шархатаа.

Ливиин премьер-министр А. Джеллуд Дамаскhаа Ливанай ниислэл хотодо ерэжэ, Палестиные сүлөөлхэ эмхиин гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Я. Арафадтай уулзажа хөөрэлдэhэн байна.

ХАРТУМ

СУДАНДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Правительствада эсэргүү зэбсэгтэ үймөөе дараhанай hүүлээр ниислэл хотодохи байдал хэмдээ орожо байна.

Гэбэшье боро хараанай буухада, ниислэл хотодо комендантска час урдынхидал мэтэ соносхогдоно.

Абтаhан мэдээсэлнүүдэй ёhоор, hая Суданда болоhон үйлэ хэрэгүүд улам үргэдэн пүжэржэ байна. Суданай ниислэл хотын олон районуудта буудалдаанууд болоно. Эдээндэ ехэ буунууд хэрэглэгдэнэ. Радиостанци ба телевидени hандаргдаа, телефонно ба телекснэ холбоон усадхагдаа. Үгэсөө үймөө татагшад зэбсэгтэ хүсэнүүдэй генеральна штабай байшангай байдаг районие. Хартумай аэропортые хэдэхэн саг соо мэдэлдээ байлгаба. Хоёр үдэрэй турша соо эдэнэр хотын түбтэ түбэй дэлгүүр шадар правительствын сэрэгүүдтэй дайлалдаhан байна. Үймөөшэдэй хэрэм болохо ниислэлэй Ом Дурман гэжэ тосхон шадар шанга байлдаанууд болобо.

Нэмэлтэ хүсэнүүдэй эльгээгдэhэнэй ашаар правительствын сэрэгүүд эсэргүүсэгшэдые дараhан байна.

***

Правительствада эсэргүү үймөө хэхэ гэhэн hэдэлгын hаяхан зайсуулагдаhан Суданай ниислэл хотодохи байдал гуримшуулагдажа байна. Гэбэшье hүниндөө комендантска час соносхогдоно. Магазинууд, ниитын эмхи зургаанууд хүдэлнэгүй.

Правительство унагааха пэдэлгэтэй үймөөндэ Ливиин хархис хүсэнүүдээр hургагдаhан зэбсэгтэ хүнүүд хабаадаhан байна гэжэ Суданай президент Д. Нимейри баталба.

Ливитэй дипломатическа харилсаагаа Судан таhалба гээд СУНА агентство мэдээсэнэ.

ТРИПОЛИ. (ТАСС). Правительство унагааха hэдэлгэтэйгээр Хартумда үнгэргэгдэhэн үймөөндэ Ливи хабаатан гэhэн Суданай гэмнэлгые Ливиин информационно агентство буруушааба.

Редакторай орлогшо
П. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

Индекс: 670000, г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-32, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61

Типография управления по делам издательств полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н 03603 Заказ № 00667.